

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV. Štev. 60	TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67 TELEFON UPRAVE: 25-67 in 29-67 TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67 Poslovalnica Ljubljana, Franciškan. 6, tel. 45-91 Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280	Maribor, četrtek 13. marca 1941	NAROCNINA NA MESEČ Prejeman v upravi ali po pošti 14 din. Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din. POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.406	Cena din 1.—
----------------------	---	---------------------------------	---	-----------------

Razvoj položaja na Balkanu

Po raznih informacijah ta teden še ni mogoče pričakovati nobenih sprememb položaja na evropskem jugovzhodu — Dovažanje angleških čet v Grčijo — Nadaljevanje raznih ukrepov v Turčiji — Preiskave o carigradskem atentatu

Angleške čete v Grčiji

BERN, 13. marca. ZPV. Po poročilih z Balkana privlačajo Angleži z vso naglico svoje čete v Grčijo. Te čete so formacije avstralskih in novozelandskih armad, ki so bile doslej nastanjene v Angliji. Čete se izkrcavajo v Pireju in Solunu. Kakor se zatrjuje, gre za 10 divizij. Prav tako prihajajo v Grčijo tudi neprenehoma transporti orožja, ostalega vojnega materiala in živil. Te čete pa ne bodo uporabljene na albanski fronti, ampak so namenjene izključno za obrambo Soluna. Po zanesljivih informacijah pripravljajo Grki in Angleži obrambo ob reki Strumici, od jugoslovanske meje vzhodno od Dojranskega jezera do izliva reke v Egejsko morje. Tam je že v teku močna koncentracija grških čet, katerim naj bi se pridružile še angleške. Ozemlje, ki je za obrambo zelo prikladno in bi bila tudi celotna fronta tu zelo kratka, je deloma že od prej utrjeno, deloma pa se sistem utrdbe sedaj še v vsej naglici dopolnjuje. Položaj je tu podoben položaju na Karelski ožini na Finskem, ker povečujeta obrambo dve jezera, mimo tega pa je teren še gorat. Vsi znaki torej kažejo, da se je Grčija odločila za obrambo.

NEW YORK, 13. marca. United Press. Britanski ekspedicijski oddelki so se izkrcali v Grčiji ter postavili oporišče pri Solunu, kjer je samo še okoli 100 km do bolgarske meje. Britanske čete so se izkrcale v Solunu in Pireju, prišle pa so po Sredozemskem morju iz Egipta s konvojem. V Londonu nočejo dati potrdila te vesti.

Razvoj položaja v Turčiji

ANKARA, 13. marca. RP. Vest, da bo poročilo zunanjega ministra Saradžogla v turškem parlamentu o zunanjem položaju popolnoma izostalo, ne ustrezajo resnici. Dejstvo je le, da to poročilo ne bo podano na plenarni seji parlamenta, ampak sta ga podala zunanji minister Saradžoglu in ministrski predsednik Sajdam na seji zunanjepolitičnega odbora in na seji ožjega odbora vladne stranke. Vsebinsko poročilo pa ni bila objavljena. Ostale informacije kažejo, da v Turčiji mnogo novih obrambnih ukrepov. Zbiranje čet se nadaljuje tako na evropski meji kakor tudi na kavkaški meji Turčije. Organizira se silovita obramba pred napadi iz zraka in pripravljajo se tudi oddelki proti padalcem. Iz Carigrada tudi že izseljujejo one, ki niso tam nujno potrebni, pred vsem otroke in ženske. V teku so priprave za izselitev okoli 300.000 Carigradčanov. Izdani so bili dalje vsi ukrepi za primer potrebe zatamnitve.

Odkritja o atentatu

CARIGRAD, 13. marca. RP. Kakor je dokazala dosedanja preiskava, atentat na Rendella in njegovo spremstvo ni bil pripravljen v Carigradu, ampak že v Sofiji. Govorci, v katerih so bile bombe, so bili prihotapljeni med ostalo prtljago poslaništva in osebja že pred odpošiljavo v Sofijo. Kovčegi so bili trije in v vseh treh o bili peklenjski stroji, eksplozivna pa sta le dva, dočim so tretjega pravčasno odkrili in ga sedaj preučujejo. Atentatorji so imeli namen ubiti Rendella ter uničiti vse dokumente poslaništva.

CARIGRAD, 13. marca. Unp. Angleška turška oblastva so dognala, da so na letalski komitej, ki bi radi pridobili za

Stališče Nemčije in Jugoslavije

BEOGRAD, 13. marca. ZPV. DOPISNIK »VREMENA« V BERLINU POROČA SVOJEMU LISTU, DA JE BIL ODLOČEN TON, S KATERIM JE NAŠA POLSLUŽBENA AGENCIJA OBJAVILA DEMANTI, DA JE NEMCIJA STORILA NEKE ULTIMATIVNE KORAKE V BEOGRADU IN OZNAČILA VSE PODOBNE VESTI, KI ŽELE NETOČNO PRIKAZATI ODNOSAJE MED JUGOSLAVIJO IN NEMCIJO, KOT POPOLNOMA IZMIŠLJENE IN TENDENCIOZNE, V BERLINU SIMPATIČNO SPREJET. POSEBNO UGODNO KOMENTIRAJO ODSTAVKE, KI STA JIH PREDSEDNIK JUGOSLOVANSKE VLADE DRAGISA CVETKOVIĆ IN PODPREDSEDNIK DR. MAČEK OZNACILA KOT NEODSTOPNI PROGRAM. — TE ZNACILNE BESEDE OBEH VODILNIH JUGOSLOVANSKIH DRŽAVNIKOV SE POPOLNOMA STRINJAJO S POGLEDI, KI JIH IMAJO MERODAJNI BERLINSKI POLITIČNI KROGI GLEDE NADALJNJEGA RAZVOJA UREDITVE ODNOSAJEV MED JUGOSLAVIJO IN NEMCIJO. SODELOVANJE MED BEOGRADOM IN BERLINOM, OB POLNEM SPOŠTOVANJU OSNOVNIH INTERESOV, SAMOSTOJNOSTI IN NEDOTAKLJIVOSTI OZEMLJA JUGOSLAVIJE, SE VSE BOLJ POGLABLJA, NE OZIRAJE SE NA TENDENCIOZNE IZMIŠLJOTINE. ZA KONČNO KONSOLIDACIJO IN MIR NA BALKANU BODO TI ODNOSAJI SE BOLJ OKREPLJENI IN BODO GLAVNI CINITELJ MIRU IN REDA.

Odgoditev pričakovanih akcij

CARIGRAD, 13. marca. RP. Po poročilih iz Aten niso resnične vesti, po katerih naj bi bila Nemčija že stavilagrški vladi predloge za sklenitev premirja med Grčijo in Italijo. Tudi poročila iz Berlina zatrjujejo, da Nemčija ni stavila Grčiji nikakih predlogov. Iz istega vira se zatrjuje, da je pričetek akcij na jugovzhodu sedaj odgojen zaradi diplomatskih korakov, ki so v teku in morajo biti prej popolnoma razčiščeni. Iz tega bi bilo mogoče sklepati, da ta teden še ne bo prinesel nobenega važnega razpleta, kakor se je pričakovalo, popolnoma zanesljivo pa to vendar še ni. Nekatere vesti govore celo, da se ne bo zgodilo na jugovzhodu nič novega tako dolgo, dokler ne bo prišel japonski zunanji minister Macuoka v Berlin in dokler ne bodo končana posvetovanja med Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Vojne operacije v Abesiniji

Pri Kerenu so italijanske čete prešle v protinapad — V južnovzhodni Abesiniji se približujejo angleške čete Harrarju in železnici Džibuti — Addis Abeba — V Libiji so v teku priprave za nove operacije

RIM, 13. marca. Stefani. Poročilo štev. 276. italijanskega glavnega poveljstva o bojih v Afriki pravi: Severna Afrika: Letala nemškega letalskega zbora so bombardirala britanska taborišča in motorizirana sredstva. V noči od 10. na 11. marca je izvedel sovražnik letalski napad na Tripolis. Ni bilo niti ene žrtve, škoda pa je majhna. Na Egejskem morju so britanska letala napadla naša letalska oporišča na otoku Rodos. Ena oseba je bila ranjena, nekaj pa je bilo tvarne škode. Vzhodna Afrika: Naši oddelki so napadli in zavzeli neko sovražnikovo postojanko na odseku pri Kerenu ter zapodili v beg neki sovražni oddelci. V Somali so naša letala metala bombe na sovražnikove naprave ter pozročala požare. Britanska letala so bombardirala mesta v Eritreji, niso pa prizadejala znatnejše škode.

BERLIN, 13. marca. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo iz Afrike sledeče poročilo: Na področju Sredozemskega morja so nemške letalske skupine zadele z bombami težkega kalibra vojaške naprave na otoku Malti. Drugi uspešni napadi so bili izvedeni na angleške oddelke v severni Afriki.

KHARTUM, 13. marca. RP. Napredovanje južnoavstralskih čet, ki so zasedle Somalijo in vdrlje z jugovzhoda v Abesinijo, se nadaljuje z nepričakovano naglico. Te čete so napredovale že v torko okoli 950 km daleč od Magdiša na sever

in se naglo približujejo Harrarju ter železniški progi, ki vodi iz Addis Abebe v Džibuti. To je doslej največji uspeh, ki je bil dosežen pri operacijah v Abesiniji. Vojaški strokovnjaki so prepričani, da stoji italijanska obramba Abesinije pred zlomom. Tudi napredovanje z zahoda v smeri Addis Abebe se nadaljuje, dočim ovira napredovanje od juga iz Kenije deževje, ki je sedaj nastopilo. V Eritreji se nadaljujejo operacije pri Kerenu in ob obali. V Libiji ni bilo nobenih pomembnih dogodkov, zdaj pa se, da se tudi tam pripravljajo nove operacije, in sicer tako z angleške kakor z italijansko-nemške strani.

KAHIRA, 13. marca. Reuter. Britanske čete so v hitrem pohodu skozi ogađensko puščavo zasedle mesto Dagha Bur, ki je oddaljeno samo še 200 km od Harrarja, drugega največjega abesinskega mesta. V Harrarju je najmanj 10.000 italijanskih vojakov. Harrar pa je 56 km daleč od Diredana ob železnici Addis Abeba - Džibuti. Z zavzetjem Diredana bo pretrgana zveza med abesinskimi in somalskimi četami italijanske vojske.

KAHIRA, 13. marca. Reuter. Angleško poveljstvo uradno sporoča, da je italijanska vojska v Somaliji presejana na dvoja. Doslej je bilo zajetih 31.000 mož. Večji del vojske je padel v bojih, ostanek se umika na sever. Zaplenjenih je 46 poljskih in 12 obalnih topov ter 8 protiletalskih topov. Na fronti okrog Kenije je

Bolgarijo Solun, izvršili atentat na Rendella. Ubitih je 6 oseb, med njimi tudi Rendellova tainica Gertruda Ellis, ranjenih pa jih je 30, med njimi 9 Angležev.

Bolgarsko uradno poročilo

SOFIJA, 13. marca. BTA. Na razne vesti, ki so se razširile po tujini glede eksplozije v »Pera Palace« v Carigradu, objavlja službena agencija naslednje: Natovarjanje blaga, zabojev in predmetov poslaništva se je izvedlo pred poslopjem na posebne kamione. Ves prenos in nakladanje so nadzorovali izključno angleški poslaniški uradniki. Vtovarjanje v va gone vlaka se je vršilo tudi pod nadzorstvom bolgarskih uradnikov. Prav tako so angleški in bolgarski uradniki kontrolirali iztovarjanje iz vlaka na zadnji bolgarski postaji Svilengradu. Pred odhodom vlaka so angleški uradniki potrdili bolgarskim, da so vsi predmeti v redu natovorjeni na turški vlak. Zato je na bolgarskem ozemlju bila izključena možnost, da bi kdo pripravil atentat. To bi lahko opazili angleški kakor bolgarski uradniki, pa tudi ameriški poslanik, ki je spremljal vlak do meje s svojim tajnikom.

POPIS SUROVIN V BOLGARIJI

SOFIJA, 13. marca. DNB. Trgovinski minister je izdal uredbo, po kateri bodo morala vsa industrijska podjetja od 1. aprila dalje izdajati popis svojih surovin in zalog blaga. Vlada hoče imeti na ta način jasno sliko o stanju industrije v državi.

začelo deževati.

KAHIRA, 13. marca. Reuter. Britska letala so uspešno bombardirala Rodos. Na letališčih so opazili mnogo požarov. Letala so se brez škode vrnila v svoje baze.

Zajeta francoska ladja

LA LINEA, 13. marca. Reuter. Britske patrolne ladje so zaplenile neko francosko trgovinsko ladjo ter jo spremenile v Gibraltar. Je to prvi francoski parnik, ki je bil zaplenjen po sklepu vichyske vlade, da bo ostro reagirala na angleško blokado.

MUSSOLINIJEV GOVOR STUDENTOM

RIM, 13. marca. Stefani. Govorec predstavnikom kongresa studentov orientalne znanosti je Mussolini dejal: Srečen sem, da lahko ponovim, kar sem nekoč že dejal, da se z vzpostavljanjem večnega sodelovanja med vzhodom in zahodom srečno lahko razvija napredek civilizacije. V meni lahko računate z iskrenim prijateljem.

KONFERIRANJE V KAHIRI

KAHIRA, 13. marca. Reuter. Zunanji minister Eden je celo uro konferiral s predsednikom egiptске vlade in zunanjim ministrom.

Nova poostritev letalske vojne

V pretekli noči so izvršili nemški bombniki vrsto napadov na Anglijo, angleška letala pa so istočasno napadla Kiel, Bremen, Hamburg in Berlin — V Londonu pravijo, da je bil to doslej največji napad na Nemčijo

VČERAŠNJE NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 13. marca. DNB. Nemško vrhovno vojni poveljstvo je izdalo včeraj o bojih na zahodu sledeče uradno poročilo: V štirih zimskih mesecih, in sicer v novembru in decembru 1940 in v januarju in februarju 1941 je trgovinska vojna proti Angliji rodila znatne uspehe. V tem času je sovražnik izgubil 2.037.000 ton trgovskega brodovja. Od tega skupnega števila sovražnikovih ladij je vojna mornarica uničila 1.524.000 ton, vojno letalstvo pa 513.000 ton ladjevja. Poleg tega je vojno letalstvo težko poškodovalo z bombami 175 sovražnikovih trgovskih ladij. Te številke pa ne podajajo izgub, ki jih je sovražnik pretrpel zaradi min. Nocoj so skupine naših bombnikov napadle v vojaškem ozirju važne industrijske naprave v Birminghamu ter pristaniške naprave in doko v Londonu in Southamptonu. Napadi so rodili dobre uspehe. Pred obalo severne Škotske je neko naše ogledniško letalo bombardiralo večjo trgovsko ladjo, ki je plula v konvoju. Ladja je bila neposredno zadeta in ni mogla nadaljevati poti. Včeraj so bili podnevi izvedeni uspešni napadi na letališča v južni Angliji in na pristaniške naprave v Portsmouthu. Daljnostrelna artile-

rija je s kopnega obstreljevala sovražne vojne ladje, ki so plule po Rokavskem prelivu. Od 6. do 11. marca je sovražnik izgubil 11 letal, in sicer 4 pri letalskih spopadih, 2 je sestrelila protiletalska artilerija, 1 pa topništvo vojne mornarice. Zanesljivo je ugotovljeno, da so bila štiri letala uničena na letališčih samih. Z gotovostjo se lahko trdi, da je resnično število na tleh uničenih letal še večje. V tem času znašajo naše izgube 9 letal. Nocoj je sovražnik na nekaj mestih v severni mestih v severni Nemčiji metel rušilne in zažigalne bombe. Prizadefana je bila znatna tvarna škoda. Ubilih in ranjenih je bilo nekaj civilistov.

DANAŠNJE NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 13. marca. DNB. Skupina angleških letal je letela v noči na četrti nad dvema mestoma Severne Nemčije, tako tudi nad Berlinom. Po doslej znanih poročilih so nemške protiletalske baterije zrušile pet sovražnih letal. Bil je to prvi angleški napad na Berlin po 82 dneh.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 13. marca. Reuter. Napadov je bilo sinoči precej, vendar ne močnih. Ponehali so vsi že pred polnočjo.

LONDON, 13. marca. Reuter. Bomba,

ki je padla na kraljevo Buckinghamsko palačo, je razbila vratarjeve prostore. Šest drugih bomb je padlo na dvorišče. Kralj in kraljica sta bila odsotna.

LONDON, 13. marca. Reuter. Angleška letala so napadla oporišče nemških podmornic v Kielu.

LONDON, 13. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da je bil v teku današnje noči izvršen najhujši letalski napad v tej vojni na Nemčijo. Napadeno so bila mesta Bremen, Hamburg in Berlin. Podrobnosti letalsko ministrstvo ni izdalo. Nad Anglijo je bilo sestreljenih 9 nemških bombnikov. Napadi so bili v glavnem ob reki Mersey.

LONDON, 13. marca. RP. V pretekli noči je bil izvršen že drugi zaporedni napad na nemško pristaniško mesto Kiel, 34. v desedanjem poteku vojne. Napadeno je bilo zopet predvsem pristanišče, kjer se zbirajo nemške podmornice za operacije na Atlantskem oceanu. Mimo tega sta bili iz enakih razlogov napadeni z velikimi skupinami bombnikov tudi pristanišči v Bremenu in Hamburgu, obenem je pa bil izvršen po dolgem presledku velik napad na Berlin, na katerega so vrgla angleška letala veliko število zažigalnih in eksplozivnih bomb.

Ob sklenitvi miru med TAJSKIM IN INDOKINO

V času napetega pričakovanja nadaljnjega razvoja najnovejših dogodkov v Evropi, je bilo mogoče le prav malo in samo mimogrede posvetiti pažnjo dogodkom, ki so se odigrali v zadnjem času na jugu Azije med Tajskim in francosko Indokino. Vendar so bili ti dogodki v marsikaterem oziru ne samo zanimivi, ampak tudi nadvse značilni za razmere, v katerih živi sedaj svet. Tajsko, bivši Siam, ki je samo mnogo manjše kakor le francoska Indokina sama, je izkoristilo poraz velike Francije, da je z orožjem v roki napadlo Indokino, vdorlo na njeno ozemlje, zasedlo obsežnejše pokrajine in s pomočjo japonske intervencije izsililo nato ne le premirje, ampak tudi sklenitev miru, po katerem pripadejo te pokrajine Tajskemu. Prej tako mogočna Francija, gospodarica na mnogih kontinentih in morjih, se je morala ukloniti pred 11 milijoni Tajcev. Pač izreden primer v novejši politični zgodovini sveta.

Ozadije pogojev za uspeh

Da je bilo to mogoče, je bilo treba stikov več usodnih dogodkov: poraza Francije v boju z Nemčijo in Italijo, ekspanzije Japoncev na jug Azije in zmede, ki je nastala zaradi vsega tega v francoskih kolonijah, predvsem v sami Indokini, oslavljeni notranje še po delitvi na dva močno si nasprotujoča tabora, na pristaše Vichyja in pristaše generala de Gaullea. Da tudi francoska Indokina, ta najbolj eksponirana kolonija poražene Francije, ne bo ostala neprizadeta zaradi dogodkov v Evropi, je postalo jasno takoj, čim so se ji približali Japonci in zahtevali od nje, da jim dovoli vkorakanje v severnovzhodni del dežele, od koder naj bi skušali presekati zvezo glavnega mesta svobodne Kitajske, Čungkinga, z angleško Burmo in s tem dobavo orožja in municije maršalu Čangkajšku po burmanski cesti. Tedaj je obstajala celo bojazen, da bodo Japonci zasedli in si prisvojili vso Indokino.

Zakulisna igra Japonske

To se sicer ni zgodilo. Japonci so ostali omejeni samo na tisto področje Indokine, ki meji neposredno na Kitajsko. Zato pa so Tajci postavili znova v ospredje svoje revizionistične zahteve po vrnitvi dela Kambodže, ki je nekoč že pripadala Tajskemu. Sprva se je zdelo, da bodo Tajci prišli v konflikt bolj z Japonci kakor s samo Indokino, ker bo nastal spor zaradi vprašanja, kdo naj odnese plen poraza Francije. Toda le prekmalu se je pokazalo, da je Japonska za kulisami ne samo tolerirala, ampak celo tudi hujšala in podpirala Tajsko proti Indokini, da bi na ta način čimbolj oslabil položaj Francije v Aziji. Tajci so si pa izbrali za napad na Indokino tudi res najugodnejši trenutek, ko so Japonci prihajali v njen severnovzhodni kot in ko so tudi Kitajci grozili, da bodo s svojimi četami prekorčili njene meje, obenem pa tudi v trenutku, ko se je v sami notranjosti Indokine bil boj za dokončno orientacijo kolonije v sedanjem velikem vojnem konfliktu. Toda tisti Japonci, ki so na tistem podpirali stremljenja Tajskega, so obenem tudi skrbeli za to, da Tajsko ne bi odrezalo od Indokine večjega kosa, kakor bi bilo v interesu Japonske. Zato so se lotili posredovalne akcije in izsilili s pritiskom na eni stran na Indokino, na drugi pa na Tajsko premirje in pred dnevi mir z novo razmejitvijo.

Šlo je za »zgodovinske pravice«

Kdor pa bi mislil, da je šlo pri tajskih aspiracijah za narodnostna načela, bi se motil. Pokrajine, katerih del je Tajsko z mirovno pogodbo v Tokiu dobilo nazaj od Indokine, so bile nekoč res siamske, toda ljudstvo, ki v njih prebiva, ni tajsko, ampak indokinsko, vsaj po jeziku in kulturni tradiciji. Vojna, ki se je vnela med Tajskim in Indokino, torej ni bila vojna za narodnostna načela, ampak vojna za imperialistične cilje na podlagi zgodovinskega prava. Prebivalstvo, za katerega usodo je šlo, pri tem seveda ni bilo vprašano za mnenje in ni imelo nobene pravice odločati ali tudi le soddločati. Pri vsej stvari je torej šlo le za popravo »zgodovinske krivice«, kar jemlje stvari simpatije, ki bi se utegnile pri nepoznavanju razmer sicer pojaviti.

Italijanska ofenziva v Albaniji

Grki poročajo, da so Italijani že četrty dan v ofenzivi na osrednjem odseku grško-italijanske fronte in da poveljuje miličnikom sam Mussolini

RIM, 13. marca. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojni poročilo z grškega bojišča: Sovražnikov napadi na odseku pri Vojuši so bili odbiti in je pretrpel sovražnik težke izgube. Italijani so zajeli nekaj Grkov ter orožja. Včeraj in nocoj so naše letalske sile izvedle večkrat napad na sovražnikova oskrbovališča, druge napade na vojaške cilje, baterije in sovražnikove čete. Ti napadi so se vrstili drug za drugim brez presledka. Pri spopadu v zraku sta bili sestreljeni dve sovražnikovi letali. Dva italijanska aparata se ništa vrnila. Letala nemškega letal-

skega zbora so nocoj bombardirala vojaške cilje na Malti.

ATENE, 13. marca. United Press. Pod osebnim poveljstvom Benita Mussolinija so fašistične čete včeraj izvršile najhujši napad na grške pozicije. Benito Mussolini je na centralnem frontnem odseku že od prejšnjega tedna in bo ostal tam do sobote, pravijo italijanski ujetniki. Boji so strašni ter je na bojišču vse polno mrtvih.

ATENE, 13. marca. Reuter. Sinoči so preko atenskega radia sporočili, da so sovražne čete prešle na srednjem delu

fronte, na dolžini kakih 20 km, v splošno ofenzivo. Na raznih delih fronte so boji zelo težki, trajali so več ur. Grške čete so zadržale vse svoje položaje, ki so jih osvojile pred dnevi. Grška letala so v teku včerajšnjega dne bombardirala sovražne položaje, vsa letala so se nepoškodovano vrnila.

ATENE, 13. marca. Reuter. Grško vrhovno poveljstvo je sinoči preko radia sporočilo, da je sovražnik že štiri dni v ofenzivi, ki se stalno stopnjuje. Zajeli smo novih 200 Italijanov s 4 častniki. Grško letalstvo živahno sodeluje v bojih.

Po uveljavljanju zakona o pomoči

BERLIN, 13. marca. DNB. Nemška diplomatska politična korespondenca piše med drugim: Kako more kdo smatrati za kon o pomoči Veliki Britaniji kot obrambo USA, če pa daje tuji državi svoj lastni vojni material? Doslej še nismo slišali, da bi država, ki se čuti ogroženo, dajala svoj vojni material preč. Dejstvo je, da so med onimi, ki so se zavzemali za zakon, večinoma Židje. Ti niso šli za ciljem ameriškega naroda, ker oni nikoli ne bodo hoteli okusiti te cilje na svoji lastni koži.

NEW YORK, 13. marca. RZ. Na uradnem mestu ni mogoče dobiti nobenih pojasnil glede pošiljanja ameriškega vojnega materiala Veliki Britaniji, vendar je

gotovo, da so prve pošiljke že na poti. Med drugim gre tudi za večje število največjih in najmodernejših letal ameriške vojske, ki jih sedaj vlada USA odstopa Veliki Britaniji.

LONDON, 13. marca. Ass. Press. Iz Anglije bosta odpotovali v najkrajšem času dve posebni misiji za pogajanja za nabavo vojnega materiala po določbah novega zakona. V parlamentu je Churchill izjavil, da je trdno prepričan v zmago ter da so USA napisale novo Magno Charto svobode in človeških pravic. USA bodo sedaj vrgle v vojno vso svojo industrijsko in finančno silo.

letu starosti je umrl radiolog Bernhard Jost. Imel je največjo privatno količino radia, ki ga je po napornih poizkusih pridobil iz uranove rude.

POOSTRENA CENZURA V FRANCII

VICHY, 13. marca. DNB. Francoska vlada je izdelala načrt o cenzuri tiska v svobodni Franciji. Cenzura bo dovolila le tiskanje pregledanih člankov in komentarjev.

BOJ PROTI SPEKULANTOM

VICHY, 13. marca. DNB. V okrožnici, ki jo je poslal pravosodni minister sodnikom, pravi, naj najstrožje postopajo proti vsem, ki delujejo proti skupnim interesom in lastnini. Oblasli naj vodijo najstrožjo kontrolo nad spekulanti in črno borzo, ki hočejo obogatiti na račun drugih.

IZ ARGENTINSKE DIPLOMACIJE

BUENOS AIRES, 13. marca. DNB. Dosedanji argentinski poslanik v Londonu je imenovan za tajnika v zunanjem ministrstvu. Tajnik zunanjega ministrstva pa pojde za poslanika Argentine v Kanado.

ČESKA KARITAS

PRAGA, 13. marca. DNB. Katoliško združenje Karitas je v zadnjih mesecih pomagalo mnogim mestom v okolici Prage iz svojih sredstev za nacionalno pomoč.

POVEČANJE DRŽAVNIH DOHODKOV

Iz pregleda finančnega ministrstva za januar je razvidno, da so se davčni dohodki od lanskega leta močno povečali: neposredni davki so vrgli za 11,8 milijona din ali za 12,5% več, posebni davki za 62,9 milijona din ali 74%, takse za 19 milijonov, carine za 4 in monopoli za 70,5 milijona din. Trošarine so dale za 60,5 milij. din več dohodkov. Dohodki železnice so se povečali za 24,2 milij. din, pošte, telegrafa in telefona za 4,8, državnih rudnikov pa za 18,1 milij. din. Celokupni dohodki so bili v januarju letos 1.354,5 milij. din, lani pa 1.072,5 milijona din. Izdatki pa so bili letos 1.215,4 milijona, lani januarja pa 950,9 milijona din.

Borza, Curih, 13. III. Devize. Beograd 10, Pariz 6,90, London 18,13, Newyork 3,50, Milan 69 nom, Berlin 173,50, Sofija 4,25, Budimpešta 85, Bukarešta 2,1250.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno in stanovitno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura +10, danes minimalna -5, opoldne +1. Včeraj je bilo padavin za 2,7 mm.

TRETJI NAPAD NA IRSKO

DUBLIN, 13. marca. REUTER. Nevtralna Irska je bila tretjič napadena z bombami. Neko letalo je vrglo več bomb blizu Cardonagha in Inishowena.

AMERIŠKI BENCIN ZA ANGLIJO

WASHINGTON, 13. marca. Reuter. Vlada je dovolila neomejen eksport letalskega petroleja v Veliko Britanijo.

ARGENTINSKI PODPREDSEDNIK

BUENOS AIRES, 13. marca. DNB. Argentinski parlament je izglasoval zakon glede predsednikovega namestnika. Predsednik republike Ortis boleha, zato ga bo nadomeščal podpredsednik vlade. Zakon je bil sprejet s 83 proti 21 glasovom.

SMRT RADIOLOGA JOSTA

DUISBURG, 13. marca. DNB. V 88.

Čungking, srce odpora svobodne Kitajske

Vojna industrija Čangkajske nove prestolnice dela s polno paro za maršalovo vojsko

king v zimskih mesecih neprodorno meglo po dolinah. Ta je tudi povzročila, da japonska letala že drugo zimo niso mogla napadati mesta, ki je v drugem letnem času pred bombardiranjem precej trpelo. Toda žilavi kitajski narod je vso škodo sproti popravil ter na razvalinah zgradil nova, tudi šestnadstropna poslopja.

Čungking je živahno, tridesetmilijonsko mesto, kjer ves dan utripa močan veletoč prometa. Sem, v srce province Sečuana so prinesli Kitajci tudi tisoč kilometrov daleč sestavne dele strojev ter v varnih podzemnih zaklonih, zabetoniranih tovarnah in skalnih jamah ustanovili novo industrijo, ki ji japonska letala ne morejo do živega. Niso to velika tovarniška podjetja, zaposlujejo le nekaj tisoč delavcev, vendar je v nekaj sto manjših tovarnah, orožarnah, jeklarnah in visokih pečeh noč in dan živahno. Vse je marljivo na delu, da zalaga vojsko z najpotrebnejšimi, kar se lahko izdelata doma. Vojna industrija Čungkinga je sporedno z materialom, ki ga dobavljata Čangkajska Velika Britanija in Zedinjene države glavni stebel kitajskega odpora. Delavci-specialisti, inženirji in delovodje so prispeli iz vse Kitajske v Čungking, da pomagajo pri proizvodnji vojnega materiala. Mnoge surovine so nadomestili z novimi in Japoncem se je doslej posrečilo le enkrat z eno samo bombo zadeti dobro zavarovane industrijske objekte.

Zivljenje v Čungkingu ima povsem vojno lice. Vendar ni v mestu mnogo čet, razpostavljene so po bojiščih. Tudi sedež glavnega generalnega štaba kitajske vojske je drugje.

Sam maršal Čangkajski se pa največkrat drži v Čungkingu, kjer je tudi politični sedež vlade in diplomacije. Ti ostajajo tam tudi v vročem poletju, sredi najhujšega japonskega bombardiranja mesta. Japonska letala prihajajo iz 950 km oddaljenega Kantona ali Hajfonga v Tonkinskem zalivu, vendar je njih učinek vedno manjši. Po vsej svobodni Kitajski razpredena poročevalska gnezda jih namreč najavijo že davno prej, preden dosežejo na cilje.

Tujcem seveda ni lahko, živeti v Čungkingu. Predmeti, ki se uvažajo od zunaj, so zelo dragi in jih je kaj redko dobiti. Ljudje se morajo marsikomu odpovedati in potniki, ki dosežejo z letali iz Hongkonga, so vedno preko nje založeni z drobnarijami. Vodstvo letalske družbe jim dovoli vzeti le do 15 kg težko prtljago s seboj, spretni potniki pa potaknejo po žepih in drugod drobnega blaga do 50 kg, da razvesele z njim svoje prijatelje. Stroga racionalizacija je uvedena na bencin, celo ministri uporabljajo zaradi varčevanja z gorivom le rikše. V skrajnem primeru dvignejo osebno nekaj litrov bencina za svoje automobile, treba je pač varčevati z gorivom, ki ga potrebuje vojska.

Tudi jedilnik je v Čungkingu precej reduciran. Diplomati postrežejo svoje goste s krompirjem in sojo, sam maršal in njegovi dvorjaniki žive naravnost asketsko. Vojska ima privilegije v vsakem pogledu, saj je vse upanje za vzpostavitev svobode v njej. Tuji novinarji uživajo veliko gostoljubje v Čangkajski prestolnici.

Zunanji minister MACUOKA

Najbližja japonska fronta je 600 km oddaljena od Čungkinga. V mestu vlada velik optimizem, posebno po zadnjih tednih, ko so kitajske čete povsod žele uspehe. Četniska vojna v okupiranih krajih Kitajske zadaje Japoncem hude skrbi, svobodna Kitajska je tako rekoč elektrizirana v navdušenju, da se po štirih letih junaškega odpora znova vrže v ogenj proti nasprotniku, dokler ne bo pregnan s kitajskimi tal. In ker je Čangkajski trdno odločen, da skupaj z Anglijo in USA poseže v boje tudi na jugu Azije, kamor v novjšem času teži japonski imperializem, bo Čungking v gornji dolini Jangtsekianga odigral še veliko vlogo v bojih, ki se obetajo na vzhodu Azije.

Sovietsko stališče po pristopu Bolgarije

Pariški „Temps“ piše: „Prvič od začetka vojne je Sovjetska Rusija zavzela svoje stališče odkrito do dogodka splošnega pomena. Gre za izključno rusko-bolgarsko dejstvo. Rusija se je tradicionalno predstavljala kot zaščitnica Južnih Slovanov, vedno je kazala mnogo interesov za bolgarski narod. Ko so vkorakali Nemci v Bolgarijo, smatra Moskva, da položaj ni več isti, da so pogoji za bolgarsko-rusko prijateljstvo izmenjani. Namestu miru

lahko bolgarska iniciativa izzove nove sovražnosti. Očividno pa je, da se rusko mišljenje o tem razlikuje od bolgarskega. O posledicah ruskih izjav doslej ni mogoče soditi, jasno pa je, da zaradi manj zaupnih odnosov med Sofijo in Moskvo ne bo trpel nemško-ruski osnovni sporazum. Moskva si želi miru in je težko verjeti, da bi intervenirala v balkanski krizi ter v njenih zvezah z evropsko vojno.“

Prehranjevalne skrbi Pé'ainove Francije

Zetev je dala lani v Franciji le 60% normalnega donosa drugih let. Tri četrtine pridelka sladkorne pese je bilo uničenih. Prej je imela Francija letno 17 kg masti na glavo, zdaj je je komaj še 5 kg. Zaradi blokade je nemogoče deficit v narodnem gospodarstvu nadoknaditi od drugod. Leta 1938 je porabila Francija 5,9 milijona kvintalov ton živeža, letos nima niti petino tega na razpolago. Vlada v Vichyju je primorana za prihodnje mesece še bolj skrajšati že itak nezadostne porcije prehrane. Angleške oblasti so dopustile le prevoz mleka in čokolade po ameriški ladji, ki je pripeljala to blago za francoske otroke v Marseille.

Dosedanje obdelano ploskev krompirja je poljedelsko ministrstvo povečalo od 1,3 na 1,5 milijona ha, prav tako je povečana ploskev za ostale poljske pridelke. Kmetom bo šla vlada vsestransko na roko, dobili bodo posebne premije v tej »prostovoljni bitki za pobijanje lakote.«

Ima pa Francija bogate zaloge vina. Lani je pridelala 80 milijonov hl vina, ki ga sama ne more konsumirati. Predelali ga bodo de-

lom v sladkor, 5 milijonov hl vina bo šlo za pridelovanje špirta. Tudi vinogradniki bodo morali letos namesto trte pridelovati druge produkte, potrebnejše za življenje.

V odločilnem času

Katoliška znanstvena revija »Čas« pri naša izredno pomemben članek profesorja bogoslovja dr. Janžekoviča. Med drugim pravi:

Stara pravda je izvojevana, Matija Gubec je maščevan: postali smo na svoji zemlji svoji gospodje. Svobodni smo, Kraljuje nam kralj slovanskega jezika in krvi, naše je vojaštvo od najvišjega do najnižjega, naši so uradniki, naši učitelji, naša duhovščina. Tisočletni sen slovenskega naroda je postal sladka resnica.

Toda svetovne vojne, ki nam je prinesla svobodo, ni konec. Po dvajsetletnem

premirju, ki smo ga mi v svoji preproščini smatrali za trajen mir, je vzplamtel z nova in vse kaže, da ji ne bo prei konca, dokler ena stran druge tako ne porazi, da bo lahko po svoje uredila svet in si za dolgo dobo zavarovala mir. Zato bo sedanja odločitev mnogo važnejša, kakor je bila ona pred dvajsetimi leti.

Za šleve je res hudo. Ne vedo, kam bi se skrili, kam pobegnili, kako govorili, kam se usmerili. Vse jim pride na misel, vse nevarnosti naštevajo, vsa skrivališča poznajo, vse možnosti za beg so preudarili, na vsako hlapčevstvo so se pripravili. Vse jim pride na misel, samo eno ne: kako bi se branili. Zajci!

Za moške značaje, ki ljubijo odgovornost, pa je današnja doba kakor nalašč. Danes se dela zgodovina in kuje bodočnost! Ze raste mladi rod, ki bo naš sodnik in ki bo prav tako hvalil ali grajal način, kako smo znali prebrskati usodne dni. Nikdo se ne more skriti. To dejanje na svetovni pozornici bodo razsvetljevali najmočnejši žarometi zgodovine, vse, tudi skromne postranske vloge bodo vidne, vsako tiho junaštvo, pa tudi sleherna strahopetnost. Čim manj nas je, tem odločnejši je vsak posameznik. Zato pa mora biti danes ena skrb nad vsemi drugimi, da rodu, ki prihaja, ne napravimo svobode, ki so nam jo predniki priborili s svojo krvjo, ampak da jo utrdimo in razširimo na vse brate.

Angleške imperialne čete, ki prodirajo iz Somalije v notranjost Abesinije, so zasedle Daga bur, ki leži 1100 km severnozhodno od Mogadiscia. Oddaljene so se še 200 km od Harrarja, za Adis Abebo največjega mesta Abesinije.

Drugi v zgodovini moderne Japonske je odpoval nje zunanji minister v Evropo, da najde pota in cilje, ki naj nikadovo cesarstvo spravijo iz zagate dolgoletne vojne s Kitajsko, obenem pa izkoristi prilike v Evropi za vsaj skromen dobiček na drgem področju Daljnega vzhoda. Problem Kitajske, ki se je zdel Tokiu po prvih uspehih tako lahek, je postal predr oreh za Japonce, ki ga ob junaškem odporu Čangkajskih armad sploh ni mogoče zlomiti.

Svobodna Kitajska si je izbrala svoj novi, začasni sedež v goratem delu domovine na zahodu, v Čungkingu, 1180 km zračne črte od Nankinga. Tu je nastalo srce, središče kitajskega domoljubnega odpora, od tod vodi Čangkajski svojo uspešno akcijo proti napadalcem z vzhoda.

Popotnik, ki vstopi v Hongkongu v veliko transportno letalo ameriške letalske družbe, vidi med poletom v 1100 km oddaljeni Čung-

Maršal ČANGKAJSEK

Kultura

Proslava Finžgarjeve sedemdesetletnice

Preteklo soboto je proslavilo mariborsko Narodno gledališče sedemdesetletnico rojstva pisatelja F. S. Finžgarja z vprizoritvijo njegove kmečke drame »Razvalina življenja«. Pred predstavo je pisatelj g. prof. dr. Ivan Dornik orisal življenjsko pot, literarni razvoj in karakteristiko jubilaranta, da je večer dobil tudi na zunaj značaj proslave. Sledila je vprizoritev dela, ki ima vse značilnosti Finžgarjevih dramskih del, zlasti iz povojne dobe: jasno karakterizacijo, dramatično zgoščenost in stopnjevanje v razrešitev, ki nastopi tu v tragičnem polomu vsiljenega zakona. Mimo tega odlikuje delo vredno klen jezik, ki pa na našem odru žal ni našel igralcev, ki bi ga bili lahko tudi adekvatno oživili. Kljub tem vrlinam ima drama to napako, da je modrovanje nastopajočih večkrat poudarjam večših, ne vedno, preveč nekmečko, kar utegne zapeljati tudi igralce, da se oddaljijo od okolja, v katerem bi po dogajanju morali dosledno ostati. Tako so bili tudi pri sobotni premieri naši igralci v splošnem premalo kmetije in preveč mestni ljudje nekateri bolj druge mnenj. V ostalem pa je bila režija g. Jožeta Koviča v splošnem

klena, le nekateri prizori bi bili morda lahko bolj poudarjeni, odnosno izdelani. Režija je ostala v mejah realizma, kakor tudi scena, kar povsem ustreza stilni zasnovi Finžgarjeve »Razvaline življenja«.

Ena najvažnejših oseb, prav za prav tišta, na kateri sloni vsa tragična krivda drame, je žganjar Urh Kante, eden tistih naših podeželskih očancev starega kova, ki vidi v vsem le en sam cilj: materialno uspevanje. Na naš odru ga je postavil g. Pavle Kovič dovolj originalno in vsehskozni karakterno ter igralsko močno, le kdaj pa kdaj je bil morda malo premalo izrazit, odnosno odločen. Druga važna oseba drame je Kantetova hči Lenčka. Igrala jo je gđ. Kraljeva z vsemi vrlinami igralske sile, vendar v začetku manj psihološko dognano, kakor v drugem in tretjem dejanju. Mestoma je dossegla izredno umetniško dovršenost. Tretjo osrednjo osebnost predstavlja kmet Martin, Kantetov zet in Lenčkin mož. V interpretaciji g. Danila Gorinška smo videli mnoge igralske odlike, ki so dobile najvišji zamah zlasti v tretjem dejanju, po maski pa je bil premalo kmet in tudi v posameznih trenutkih so ga v tem oziru motila Finžgarjeva raz-

mišljanja. Bolj kmečko je razvila svojo vlogo rejenke Tone gđ. Ema Starčeva, da si sicer kmečke vloge niso njena domena. Karakterno dobro je pogodil kmet Sirk g. Milan Košič in ustvaril eno najboljših kreacij predstave, le pijanost v tretjem dejanju je bila morda malo premočna. V nasprotju Martina, v nesojenem Lenčkinem izbrancu Ferjanu, nam je postavil g. Franjo Blaž na oder dovolj izrazit tip vaškega človeka, ki je začel zaradi svojega notranjega značaja v tragično nasprotje s svojim stanom ter se razvil iz kmeta, kar naj bi bil, v lahkoživega postopača. V vrsti teh izrazito opredeljenih značajev je zavzela končno posebno vidno mesto ga. Mileva Zakrjajškova v vlogi posrečeno podane potovke Mice.

Predstava je znova potrdila, kar sem že pred leti večkrat poudaril, da naši slovenski igralci, kljub temu (ali pa morda prav zaradi tega?), da smo Slovenci tako tesno povezani s kmečkim življenjem, tega kmečkega življenja ne znajo prepričevalno oživeti na gledaliških deskah. Vendar je treba priznati, da smo tudi v tem oziru vendarle dosegli že lep napredek, kar je kljub vsemu dokaz tudi ta predstava. Gledalšče je bilo pri proslavi polno, kar dokazuje, da se slovenski Maribor zaveda pomena dela F. S. Finžgarja za rast naše kulture.

Gospodarske vesti

Bodočnost slovenskega hmeljarstva

Upoštevati je treba tudi podravski hmelj — Dosedanji izvoz hmeja in cene

Na našo anketo o pridelovanju in izvozu hmelja smo prejeli na zadnji članek, ki nam ga je poslal znani javni delavec, še sledeči dopis gospodarsvenika:

Pod tem naslovom v "Večerniku" od 10. t. m. zaključuje pisec svoj članek "da bo verjetno potrebe domačega trga v Jugoslaviji zadostila proizvodnja Savinjske doline itd."

V dravski dolini se prideluje že nad 40 let hmelj prvovrstne kakovosti, ki nikakor ne zaostaja za savinjskim ter se je vedno tudi prodajal z istim uspehom kakor savinjski hmelj.

Lanska uredba o hmelju priznava kot proizvajalni okoliš tudi dele dravske doline in navaja občine Vuzenica, Muta, Vulfred, Marenberg, Limbuš in Ruše.

Neumestno je vsled gornjih okoliščin, da se ogreva pisec za nekak monopol

hmeljarstva za savinjsko dolino in pri tem izključuje ali prezira podravski okoliš. Tudi sama Savinjska dolina proizvaja mnogo več hmelja, kakor je celotna potreba naše države na hmelju, in bo še vedno navezana na izvoz in ne bo mali podravski okoliš, razume se, brez vpliva na to. Gospodarske probleme je treba reševati vedno s potrebno opreznostjo!

PREGLED IZVOZA HMELJA PO VOJNI

Po izredni hmeljski konjunkturi prva povojna leta se je izvoz hmelja nekako stabiliziral in prav tako tudi cene. Po l. 1927 pa je nastopila spet kriza: najprej nizke izvozne cene, nato tudi pičel izvoz. Tako smo l. 1925 izvozili iz države 31.587 mte hmelja v vrednosti 243.772.055 din. l. 1927 40.961 mte za 196.666.298 din. Največji je bil izvoz l. 1928: 76.789 mte v vrednosti 226.014.181 din. l. 1929 je

izvoz že manjši: 32.972 mte v vrednosti 48.689.820 din. Cene za kg so bile od 45 do 120 din! Po l. 1928 pa so začele padati najprej spet cene, nato pa tudi izvoz. l. 1929 je bil 1 kg po 9 din! Izvoz je bil usmerjen predvsem v Nemčijo, Češkoslovaško, Avstrijo, pa tudi Švico, Italijo, Belgijo in Francijo. Zadnja leta, ko se je izvoz spet dvignil, je bil namenjen zlasti Združenim državam in Angliji. l. 1929 je znašal izvoz 28.513 mte za 108 milijonov 920.811 din. Od zadnjega pridelka je ostala še ogromna zaloga neprodana. Po cenitvi sveta za zunanjo trgovino je bilo takrat v državi še 2200 ton hmelja in od tega polovica prvovrstne kakovosti. Cene so se gibale od 40 na začetku kampanje do 22 in 25 din za kg. Kot kupec je nastopila tudi ZSSR. Zaloge izven Slovenije znašajo 3500 mte.

Preskrba Ljubljane s prehrano in kurivom

Pod predsedstvom župana dr. Jura Adlešiča je imela z mestnim prehranjevalnim odborom združena uprava prekrbovalnega urada sejo, ki so se je udeležile predstavnice ljubljanskih gospodinj, zastopniki zadrug in kozumov, trgovcev in članov mestnega sveta.

Predvsem je bilo ugotovljeno, da so mestu Ljubljani določeni mnogo premajhni kontingenti racioniranih živil in se bo zato treba odločno zavzeti za zvišanje kontingentov. — Ze sedaj primanjkuje bele moke in jo bodo odslej dobivali samo še bolniki, ki ne smejo jesti drugega kruha. Posebno majhen je pa kontingent sladkorja: na mesec samo 140.000 kg. — Ugotovitve trgovcev in tudi mestne trošarine pa popolnoma soglasno dokazujejo, da Ljubljana pri vsej skromnosti in varčevanju potrebuje najmanj 162.000 kg sladkorja na mesec, ker bi drugače morale ustaviti obrate tudi razne obrti, ki zakladajo vso Ssovenijo in tudi druge banovine z brezalkoholnimi piščanci in sadnimi sokovi. Mestna občina bo zato storila prav vse, kar je le mogoče, da se kontingent sladkorja zviša vsaj za 2 in pol vagona ter tudi pričakuje popolno razumevanje na odločilnem mestu, saj se zvišanje tiče posredno tudi vse banovine.

Kar se moke in kruha tiče, so se zlasti zastopnice ljubljanskih gospodinj pritoževale, kako različen kruh je pri raznih peklih. Mestni laboratorij strogo nadzoruje peko in prodajo kruha ter je vrsta prijav vsak dan daljša. Predvsem so pa za-

stopnice gospodinj svetovale čim več pouka, kako je mogoče iz enotne in koruzne moke peči dober kruh.

Ker je na razpolago precej ržene moke, so bili zborovalci mnenja, naj bi rženo moko dobivale naše gostilne in drugi javni lokali izven kontingenta, enako pa tudi velesejem, ki mora nasiti svoje goste z dežele. Na seji je bilo rešenih še več drugih manjših perečih vprašanj, kako olajšati preskrbo s hrano in kurivom zlasti revnejšim slojem prebivalstva.

Zanimanje za naše rude v osiščnih državah

Po informacijah zagrebških listov namerava neka nemško-češka denarna skupina, ki ima sedež v Pragi, pokupiti vsa rudna ležišča rudarske družbe "Telluria" v jugozapadni Bosni in v Hercegovini. Ležišča so bogata na bakru, svincu, manganu, zlatu in platini. Dosedaj niso bila izkoriščana, ker so vsi poskusi eksploatacije propadli. Po prodaji pa bi novi lastniki začeli takoj z eksploatacijo. Ležišča si bo ogledala tudi posebna komisija tujih strokovnjakov.

ZA ŽITO, KROMPIR, ŽIVINSKO KROMO IN DRVA NE VELJA ZVIŠANJE TARIFE

Poročali smo že o novi zvišanju tarifi, ki stopi v veljavo s 1. aprilom letos. Povišanje utemeljujejo na odločilnih mestih s tem, da je nujno potrebno popraviti in povečati železniški park. Železniška

uprava potrebuje 200 milijonov din. 50 milijonov din upa dobiti s povečanjem dohodkov pri tranzitnem prometu. 150 milijonov din pa naj bi dalo povišanje lokalne blagovne tarife. Kljub mnogim prizadevanjem, da nova višja tarifa ne bi preveč obremenila gospodarstva, bo zvišanje obveljalo v celoti ter stopi s 1. aprilom v veljavo. Od povišanja so izvzeta le drva, žito, krompir in živinska krma.

g 850 ton parafina je prišlo iz Romunije. Cene bo določil urad za nadzorstvo nad cenami, o razdelitvi pa bo sklicana posebna konferenca.

g 30 vagonov rafije iz nezasedene Francije bomo dobili v zameno za večje količine fižola, če se izpolni pogodba, ki jo je sklenilo s Francijo ravnateljstvo za zunanjo trgovino.

g Jugoslovansko-nemški odbor za lesbo imet 20. t. m. svoje redno zasedanje v Zagrebu.

g 30 milijonsko posojilo za aprizacija bo najela Zagrebška občina pri konzorciju bank, deloma pa pri Pokojniškem zavodu.

g Vozni park obnavlja in povečuje tudi Romunija. Po 4 mesečnih pogajanjih je končno sklenila avtonomna uprava državnih železnic pogodbo z romunskimi tvrdkami ter pričakuje kmalu tudi ugodnih rezultatov sporazuma.

g Velika močvirja bodo izsušili v Sovjetski zvezi v Belorusiji, predvsem v pomeščju Dnjepra in Dnjestra. Tu so znana močvirja v okolici Minska. 15 letni melioracijski načrt obsega 4 milijone ha močvirja, ter so stroški za izsušitev tega področja preračunani na 1 milijardo rubljev.

g Nov denar namerava izdati Slovaška ter tako zamenjati popolnoma vse kovance in bankovce iz bivše Češkoslovaške,

Drobne novice

n Zaradi zariz stira dinarček sta sč patolčka do krvi — seveda pri pijaci — dva prijatelja. Bilo sta to Bogojenčana Kostja Djordjevič in Svedoslav Nedejkovič. Prvi je prejel zlati pol mesec, drugi pa 1 mesec "nagrada".

n 3 milijardo 700 milijonov din so prislužili državni železnice s svojim delom od 1923 do 1938 leta.

n Zgoraj bi kmalu pri živem telesu 28 letni mehanik Marijan Gital v delavnici državnih železnic v Zagrebu imel je zelo maslno obleko, ki se mu je vnela, ko je sel mimo oginja v delavnici. Ker mu ni nihče takoj pomagal, je dobil zelo težke opekline.

n Morski galeti so se pojavili med morskimi vasmii. Z Jadrana letijo na Blatno jezero.

n 100 let in 3 dni je doživel najstarejši kmet v Dragoslavu pri Varazdinu, Lovro Marček, ki je te dni umrl. Do zadnjega je še obiskoval sosede. Zapustil je tri sinove, mnogo vnukov in pravnukov. Najmlajši sin je star 65 let ter je oče 17 otrok.

n Oceanografski inštitut v Splitu se bo preselil kmalu v novo poslopje na Marjanu. Doslej so za zgradbo inštituta porabili 9 do 10 milijonov din. V novem poslopiju bo urejen tudi velik moderen akvarij.

n Za nedavno v Moskvi najdena rokopis Vuka Karadžića se interesira predvsem pri nas Zdrženje Podrincev, ki vodi akcija, da bi ta rokopis prinesli v Jugoslavijo.

n "Otmica" 16 letne vaske Lepolice Stojanke Zlatanović iz Rečice pri Prokuplju je zahtevala smrt njenega strica, ki ga je pri "otmici" ubil "otmičar" stromičan kmet Stojan Dinić.

n Toča in veliki nalivi so pustošili nad Mostarjem ter je zelo poškodovano zlasti sadno drevje, ki je bilo že v cvetju.

n Z lokomotive je padel kurjač Ante Kojčević na progi Sarajevo—Podlugovi. Hodel je vzel posodo z oljem, ki je bila izven kabine ter padel. Strojevodja je zaustavil vlak ter so kurjača težko poškodovanega prepeljali v bolnišnico.

n Padla je v Donavo ter utonila 50 letna Marija Medješ iz Dolnjega Kovilja. Hodela je zajeti vodo, pa ji je izpodrsnila.

n Delavska knjižnica v Zagrebu je izposodila 50.000 knjig svojim članom lanske leto. Največ knjig so si izposodili dijaki, sledijo zaselni in javni nameščenci in šele nato delavci sami.

n V svečani adivfenci sta bila sprejeta pri knezu namestniku nova poslanika Japonske in Portugalske, ki sta ob tej priliki predala svoja akreditivna pisma. Sreč portugalskega poslanika je Bukarešta, japonskega pa Budimpešta.

Radio

Petek, 14. marca:

Ljubljana: 12 slovenske narodne in umetne (pl.), 13.02 RO, 17.30 RO, 20 prenos. — Beograd: 17.05 operetni spored, 18.35 nar. pesmi, 20 simfon. koncert, 22.50 ples na gl. — Zagreb: 17.15 komorna glasba, 21 iz Gotovčevih oper, 22.15 plesna glasba. — Praga: 18.20 vesel spored, 21.30 plesna gl., 22.30 češka gl. — Sofija: 12.50, 18, 19 in 22 lahka in plesna glasba, 19.50 Puccinijeva opera "La Boheme". — Anglija I: večerni spored, 21.15 pisan koncert, 23.15 plesna gl. — Beromünster: 19.10 vesela gl., 19.25 "Tartuffe". — Nemške postaje: 17 zabavni koncert, 18.20 zabavna glasba, 21.15 zabavna glasba, 23.15 nočna glasba.

JAN GREZA:

BARBARA CELJSKA

Zgodovinski roman lepe Celjanke

— Odločen mož je bil, — je nežno dejala Barbara.

— Sam vrag ga je varoval! — je plaho dostavil Jan Wallenrod.

Vsi so se ozrli nanj. Prav za prav so šele sedaj nekako priznali njegovo prisotnost. K njemu se je obrnila tudi Barbara, ali ne zgolj iz radovednosti.

— Neumneži! — mu je zabrusila v obraz. — Vse ono, česar ne razumete, kar je pretežko za vaše mozgane, vse to označujete kot delo peklenščaka!

— Milost! — je veselo požugal kardinal, — ne govori tako! Ali ne veš, da je naša v hudiča prav tako krivoverstvo kot nevera v Boga?

— Ne, tega zares ne vem, — se je zasmejala Barbara, — toda v tem primeru, gospod kardinal, si tudi ti krivoverec!

— Verjamem-li v hudiča...

— Menda toliko ko jaz. Ne pozabljal, go od kardinala da tvoje besede in tvoji spisi še niso dokaz, da je tvoja vera taka kot pri dobri pravovernemu kristjani!

Barbara ni povedala kardinalu nič novega. Ni novega ni dejala gospodu grofu. Peter iz Alliaa je bil zares eden izmed onih mož, ki so zrl na razna krivoverstva precej z viška ter sodili, da so

neskončne teološke tirade in prerekanja zgolj mlatenje prazne slame.

— Znabiti imaš prav, Milost; ali nikar ne pozabi, da tega, kar vem jaz, ne ve vsakdo. Moja sodba o veri ima čisto drugačen smisel kot modrovanje drugih. Pri vseh svojih zmotah nenehoma mislim le na ugled in moč cerkve!

— Za to, če se ne motim, — je dejala Barbara, — je šlo vendar tudi onemu češkemu svečeniku? Sicer pa mi oprostite, če se spuščam s teboj v takle razgovor, — se je Barbara nasmehnila, — slišala sem, da se je tudi on boril za očiščenje vere in cerkve, torej za njeno okrepitev in ugled?!

— Že res; toda pot, ki si jo je izbral, — je sedaj kardinal tehtno pojasnjeval, — je bila napak. Da je treba napraviti red tako v glavi kot v udih, o tem smo vsi prepričani. Saj je vendar smisel tega zbora vprav v tem. Toda potrebno je, vedeti po katerih in kakšnih poteh je to mogoče doseči, in sicer na tak način, da bi cerkev pri tem še bolj ne utrpela na ugledu. Za to gre, kako! In ne za to, kaj! Kaj, to vemo vsi. Toda, kako, v tem smo različnih misli.

— Ampak tudi on se je boril za izbolj-

šanje!

— Da, toda njegov način bi prinesel več škode ko koristi. Cerkve vendar ne moremo razdeljevati, ampak jo je treba čim bolj zediniti. Saj so v njej tudi brez tega dovolj velike razpoke. Pa se zamilsi, Milost, da bi se sedanj zbor ne odločil za celitev ran, ampak bi jih še poglobil in razširil. In to je bila njegova namera, to je hotel doseči, ta krivoverec.

— Kako pravilno sodiš o stvari, — je pripomnil Rozgony, — šele sedaj pričnjam razumevati, Seveda, seveda. Pomisli, kam bi vendar prišli, če bi si lahko vsak kmet razlagal sv. pismo po svoje. Kam bi to pripeljalo? Kar čez noč bi hoteli postati pametnejši od gospode, glej, glej!

— Čehi menda tako že delajo. In vse to po njegovih nasvetih. Tam si ne izkmet, ampak vsaka kmetica po svoje razlaga biblijo.

— Čudoviti narod, — je pripomnila Barbara, — Sicer pa je tudi ta njih gospoda nekam čudna. Govorila sem z njimi, z gospodom iz Chluma, z gospodom iz Dube... kako vneti so vsi za tega svojega Jana.

— In v tem je vsa nevarnost, — je spet posegel v razgovor kardinal. — Pomisli, kam bi vendar prišli, če bi si smel vsak laik razlagati verske stvari po svoje? Čez noč bi imeli ne vem koliko cerkva. Toda cerkev je ena sama. In proti tej enotnosti se je uprl in se vane zaletaval ta češki krivoverec. Na svoje rame je

torej moral prevzeti tudi vse posledice.

— Težka kazen, — je tiho dejala Barbara.

— Priznam, da je kazen težka, — je skušal biti kardinal čim mirnejši, — toda kaj nam je preostalo drugega, ko pa se je postavil po robu vsemu cerkvenemu zboru. Naj bi znabiti zmagala njegova pamet?

Kardinal se je zares razgrel. Zdaj je govoril silno resno in iz globine svojega prepričanja. Janu Husu ni bilo pomoči. Ali mu mar kardinal iz Alliaa ni skušal pomagati, kjerkoli se je le dalo? Če stoji pred teboj človek, ki si ničesar ne da dopovedati, ki trmasto odklanja sleherni pomoč in nasvet... no, kaj bi z njim? Dobro je vedel, da ga čaka smrt, če bo vztrajal pri svojem. To je vedel. In če je sam svojeglavo drvel temu nasproti, naj nihče ne očita, da je bilo kaj napak storjenega, ampak zgolj to, kar je moralo biti storjeno.

— V ostalem, — je nadaljeval kardinal, — to ni bilo veliko vprašanje. Če bi bil pameten, bi se enostavno vdal. bi preklekal: in danes bi mogel z zdravno kožo v domovino.

— Znabiti pa tega ni mogel storiti, — je pomembno pristavila Barbara.

— Zakaj? — se je začudil grof Rozgony.

— Zategadelj, ker so včasih razlogi utemeljeni.

Vsi so jo nerazumljivo pogledali.

(Dalej)

Novice

Za zvišanje prejemkov nameščencev in upokojencev

Akejski odbor je poslal s podpisom 29 stanovskih organizacij nameščencev in upokojencev, ki imajo sedeže v Ljubljani, krajinskemu namestništvu naslednji dopis:

»Akejski odbor organizacij državnih in javnih nameščencev ter upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani prosi najvišje zaslonbe v pravični borbi za doseg človeškemu dostojanstvu primerne življenja. Državni in samoupravni nameščenci ter upokojenci in naše družine živimo zaradi velikanskega dviga cen najnujnejšim življenjskim potrebščinam naravnost v bedi. Vsak drug sloj je dosegel sorazmerno povišanje dohodkov, le mi, ki služimo državnim in samoupravnim oblastvom ali ki smo jim dali nekoč svoje najboljšo silo, imamo plače, ki so daleč pod eksistenčnim minimumom in veliko slabši od dohodkov katerega si bodi drugega delovnega sloja v državi. Zato nas tarejo pomanjkanje, dolгови in moreča skrb, kako bomo jutri nahranili in oblekli sebe in svoje družine. Niti za te izdatke že davno več ne zadostujejo naše mesečne plače. Da ne pretiravamo, je javno ugotovil dne 17. II. 1941 sam g. ban dravske banovine v svojem ekspoziciji pri proračunski razpravi banskega sveta v Ljubljani.«

Iste organizacije so poslale predsedniku in podpredsedniku kraljevske vlade, ministru financ ter ministroma dr. Kulovcu in dr. Kreku spomenico naslednje vsebine:

»Pomanjkanje in dolгови, ki ženejo

državne in javne uslužbenke ter upokojence spričo nevzdržne druginje v bolezni in obup, na drugi strani pa odlašanje z ureditvijo njih dohodkov v razmerju do naraščajoče druginje, silijo podpisane organizacije, da se danes vnovič obrnejo na Vas in Vas opozorijo na potrebo nujne in uspešne rešitve tega neodložljivega vprašanja. Pri največji uvidevnosti, da zahtevajo izredni časi prav od nas, ki nam je država in javno oblastvo delodajalec, žrtve in pri najboljši volji, da dajemo kot dobri državljani drugim slojem vzgled, smo prisiljeni ugotoviti, da je naš položaj na dan dne obupnejši. Nikakor ne zmoremo več izdatkov za najosnovnejše življenjske potrebščine. Le še z zadolževanjem in iskanjem izrednih dohodkov se borimo zoper bedo. Celo uradniki višjih položajev so daleč pod eksistenčnim minimumom, kako je šele z uradniki nižjih skupin, z zvaničniki, služitelji in dnevnikaarji. Da naš klic po neodložljivi pomoči ni izraz notoričnega nezadovoljstva, je javno ugotovil sam g. ban dravske banovine v ekspoziciji na zasedanju banskega sveta. Ugotovil je, da so bili naši dohodki za januar 1941 za okroglo 40% pod eksistenčnim minimumom v razmerju do eksistenčnega minima v letu 1938 in da je »del uslužbenstva proletariziran, drugi del pa živi podproletarsko«. Odstotek v takih razmerah živečega aktivnega državnega nameščenstva živi po njegovih navedbah 89%, če bi pa upošteval še upokojence, bi se dvignil go-

tovo na 95%. Njegovim pomenljivim besedam, da »je potrebno storiti vse«, da se državnim, javnim uslužbencem in upokojencem »dvignejo prejemki do višine, ki bo omogočala človeškemu dostojanstvu primerno življenje«, nimamo dostaviti drugega kot to, da ima zavlačenje rešitve našega gmočnega vprašanja dan na dan hujše posledice.« Pismo približno iste vsebine so poslali tudi banu.

Ministru financ in ministru za prehrano je pa poslal naslednjo brzojavko:

»Akejski odbor organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojencev v Ljubljani, v katerem sodeluje 29 stanovskih organizacij, ugotavlja, da uvedba uradniške aprovizacije ne more urediti položaja državnih nameščencev in upokojencev in je zato proti uzakonitvi uredbe o uradniški aprovizaciji. Rešitev vprašanja vidimo le v fiksiranju cen in zvišanju prejemkov.«

Prihodnji teden bo naša uprava

ustavila pošiljanje lista

vsem naročnikom, ki so prejeli opomin, pa niso dolžne naročnine poravnati. — Kdor ne želi, da bi mu uprava list ustavila in da ne bi s tem izgubil pravice do smrtno neizglednega zavarovanja za

din 10.000

naj takoj nakaže dolžni znesek.

»VEČERNIK«
uprava

1697 hiš porušenih v Vojvodini

POŠKODOVANIH JE 1414 HIŠ, ŠKODA ZNAŠA OKOLI 13 MILIJONOV DIN

V zadnjem času so bile v Vojvodini hude poplave, ki so imele katastrofalne posledice. Deloma zaradi podtalne vode, deloma zaradi poplav in vlage se je porušilo v vsej Vojvodini 1697 hiš, hudo pa je poškodovanih 1414 nadaljnjih zgradb.

Poplavljenih je bilo 350.000 juter plodne zemlje. Banska uprava v Novem Sadu je zbrala o nastali škodi podatke. Po poročilih iz poplavljenih in prizadetih krajev znaša škoda okoli 12,5 milijonov din.

Guštanjski koroški borci

V nedeljo je bil redni občni zbor tuk. krajevnih organizacij Legije koroških borcev. Stvarno podanim poročilom so člani, po pretežni večini industrijski delavci, rudarji in kmetje, sledili z velikim zanimanjem. Iz poročil je razvidno, da je bila pretežni večini članov priznana spomenica, medalja za udeležbo v bojih za severno mejo in da bodo te spominske kolajne na svečan način izročene našim hrabrim in narodno zavednim koroškim borcem. Sklenjeno je bilo soglasno in z velikim odobravanjem, da se v obmejnem sončnem in narodno zavednem št. Danijelu nad Prevaljami postavi dostojen spomenik tamkaj padlimu in pokopanemu domačinu koroškemu borcu Senici. V resoluciji je poudarjeno, naj bi naša širša javnost posvetila še večjo pažnjo tukajšnjim krajinam in usodi narodno zavednih koroških borcev v tukajšnjih podjetjih.

Soglasno in z odobravanjem je bila

Pismo uredniku

Gospod urednik! Nedavno ste objavili pismo domačina od Sv. Vida v Haložah glede nepravilne razdelitve moke. Sedaj naj še javnost izve, da je ista usoda zadela tudi nas pri Sv. Barbari v Haložah. Za februar smo prejeli nakaznice za moko. Moke pa smo dobili samo 1 kg na vsako nakaznico. Nasprotno pa v Ptujju lahko dobi vsakdo moke, kolikor je hoče, če ima le nakaznico. Ali naj siromašni Haložani hodimo v Ptuj 15 km daleč po blatni cesti po moko? Če je moke zadosti za Ptuj, zakaj je ni za Halože? Mislim, da je odveč poudarjati siromaštvo Halož. Saj se je o tem že dosti pisalo. Treba nam bi bilo podpor, pa še za denar ne dobimo tega, kar nam gre. Tudi za marec so nam nakaznice razdelili, a o moki še ni duha ne sluha. Prosimo okrajni prehranjevalni odbor, naj ne pozablja na naširokomašnejši del Slovenije in nam prejšnji čimprej potrebno količino moke. —

Barbarčan.

skoraj v celoti izvoljena stara društvena uprava, ki ji je predsednik Janko Gačnik, učitelj v Guštanju, podpredsednik Ludvik Živec, pismonoša na Prevaljah in Mite Nendl, želez, uradnik v Dravogradu, tajnik Jurij Cikulnik, blagajnik Lenart Gorinšek, oba delavca v jeklarni.

VELIK VLOM V ORMOZU

Te dni so neznani storilci vlomili v trgovino Avgusta Gotweuna in odnesli 240 m blaga za moške obleke, 60 m blaga za ženske obleke, 35 m podloge, 55 svilenih ženskih naglavnih robcev, 20 ženskih jopic in nekaj denarja. Skupna škoda znaša okoli 50 tisoč dinarjev.

Celje

c Bolniške dodatne nakaznice za moko so došle za one bolnike, ki so bili pregledani na mestnem fizikatu. Dvignejo se lahko dnevno od 10. do 12. Z ozirom na omejeno število nakaznic bo mogoče ugoditi le onim bolnikom, pri katerih je potreba dietne hrane utemeljena v bolnišnici.

c Male oglase oddajte v upravi »Večernika« v Celju, Prešernova 3.

Iz območja pohorske Dravinje

Diploma zaslužnemu čebelarju. V nedeljo, 9. t. m., je praznoval 40 letnico zgledega, neumornega čebelarskega udejstvovanja g. Časl Janko, šol. upr. v pokouju v Žičah pri Slov. Konjicah. Poleg naporega pouka je štiri desetletja marljivo gojil čebele in vzgojil številne čebelarje, ki so mu iz srca hvaležni za trud. Tudi v pokouju so mu čebele največje veselje. Kot vodilni čebelar in mnogoletni sodelavec v podružnici Slovenskega čebelarskega društva za konjiški okraj v Slov. Konjicah ima mnogo zaslug za napredek čebelarstva. Omenjenega dne mu je petčlansko zastopstvo podružnice s podpredsednikom g. Brglezom, šol. upr. iz Cadrama in g. Mravljakom, šol. upr. iz Zreč na

čelu, izročilo lično diplomu častnega predsednika konjiške podružnice S. č. d. v zahvalo za njegovo delovanje.

Gradbeno gibanje. Lansko leto v konjiškem okraju nismo bogve kako gradili. Tučintam je bila pozidana kakšna hišica ali gospodarsko poslopje, ker radi vedno bolj nastajajoče druginje nihče ni hotel kaj več zidati. V Slov. Konjicah. Zrečah in Oplotnici pa vlada huda stanovajska stiska, celo v bližnji okolici je že težko dobiti kaj prida stanovanje. Najmanj 150 novih hišic je potrebnih. Tudi za letos v gradbenem oziru ni dobrih perspektiv, le tovarni v Slov. Konjicah in Zrečah precej razširjata obrate, kjer tudi delavci nekaj zaslužijo.

LEPA PRIREDITEV V SV. JURIJU OB PESNICI

V nedeljo, 9. marca, je vprizorila podružnica CMD pri Sv. Juriju ob Pesnici ljudsko igro »Revček Andrejček« v režiji učiteljice ge. Kranjčičeve. Igra je lepo uspela in so bile vse vloge posrečeno razdeljene, nekatere nadpovprečno igrane, kar je znak, da ima ta podružnica izboren material za to panogo prosvete. Nabito polna dvorana je dokaz, da tukajšnje ljudstvo nadvse rado poseča slične prireditve, kar je samo v čast Šentjurčanov. Med odmori je igral šramec Ciril-metodeve podružnice iz Zg. Sv. Kungote.

BANOVINSKI GOSPODINJSKI TEČAJ V KRIŽEVCIH

V Križevcih pri Ljutomeru je bil v ponedeljek banovinski gospodinjski tečaj. Prijavilo se je precej mladenk, ki stremijo za izobrazbo in napredek. Po maši je bila svečana otvoritev, kateri so prisostvovali zastopniki okrajnega načelstva, banovine in domače občine; razni govorniki so izpodbudili mladenke k rednemu delu na tečaju, da bi znanje, ki si ga bodo pridobile, s pridom uporabljale na svojih domovih. Tečaj bo trajal 3 me-

sece in bo v poslopju prejšnje opekarne, ki jo je sedaj kupila banovina.

o Premeseča je iz Crenšovcev v Strojkevece učitelj Ludvik Ahačič.

o Za rekonstrukcijo ceste skozi Zalec je razpisala banska uprava licitacijo del. Preračun znaša 916.000 din.

o Večjo količino lizola je izpila 20 letna natakarka Justina M. iz Ruš in na posledicah zastrupljenja umrla.

o Vino v potok. Posestniku Ivanu P. iz Ihove v Slovenskih goricah so zaplenili 550 litrov vina, ki je bilo pokvarjeno in zmešano s šmarnico. Izšli so ga v potok.

o Razburljiv dogodek v Kranju so doživeli meščani. Sredi Save so zapazili neko žensko, ki je bredla po reki hoteč napraviti samomor. Končno se je premislila in zbežala iz mrzle kopeli domov.

o Občni zbor šahovskega kluba v Slovenjgradu. V soboto 15. t. m., ob 20. bo v posebni sobi Sokolskega doma občni zbor šahovskega kluba.

o Težka nesreča mlinarja. V kraju Brde, občina Smarjno pri Slovenjgradu, se je primerila pred dnevi težka nesreča, katere žrtev je postal 42 letni Vinarnik Peter. Nesreča se je pripetila, ko je hotel namazati osiše mlinškega kolesa, pri čemer ga je kolo zgrabilo ter mu stisnilo prsni koš. Stanje ponesrečenca je resno ter so ga takoj prepeljali v slovenjgraško bolnišnico.

Ljubljana

a Umrl je g. Anton Avsec, sodni svetnik v p., bivši predstojnik obrtnega sodišča v Ljubljani.

a Spremembe na električni cestni železnici. Zaradi hitrejšega prometa bodo na Šentviški progi od petka 14. t. m. odpravljena nekatera manj važna postajališča do nadaljnjih odredb. Ker ne bo več postajališč pri stari cerkvi sv. Jerneja in pri gasilskem domu, se bo tramvaj ustavljal na izogibašči med dosedanjima postajališčima. Odpravljeno bosta tudi postajališči »Heinrihar« in »Kosovo« ter bodo tramvaji postajali nekako na sredi med dosedanjima postajališčima na novem postajališču »Kosovo«. Popolnoma bosta odpravljena postajališči »Kavčič« v Zg. Siški in »Žibert« v Podgori, a postajališče št. Vid II. bo prestavljeno na izogibašči.

a Mastna zastavljavnica zaradi snajenja prostorov v ponedeljek in torek 17. in 18. marca ne bo poslovala za stranke.

a Male oglase sprejema poslovalnica »Večernika« v Ljubljani, Francišanska ul. 6.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA. Tel. 22-41. Angleški zgodovinski film »Na zapoved kraljice«. V gl. vlogah Errol Flynn, Bette Davis.

KINO UNION. Tel. 22-21. Ljubljana drama »Preko Jubeznih« z lepo ljubljanko Alido Valli.

KINO SLOGA. Tel. 27-30. Ameriški film »Obsodili so človeka«.

Zanimivosti

„Kirurški čarovnik“ dr. Carrel v Spaniji

Proučiti namerava vpliv nezadostne prehrane na Špance in Francoze

Pred nekaj dnevi je dospel v Madrid dr. Alexis Carrel, avtor znane knjige »Človek-uganka«. Možu pravijo zaradi njegovih fantastičnih kirurških operacij »kirurški čarovnik«. Francoz dr. Carrel, ki že več let živi v New Yorku ter je sedaj s »Clipperjem« dopotoval v Evropo, si je žadal nalogo, da do potankosti prouči posledice nezadostne prehrane, ki jo zaradi vojne trpijo nekateri evropski narodi. Prva etapa njegovega pota je Španija, kjer se bo zadržal delj časa, nakar bo krenil v Francijo ter ondi nadaljeval svoj študij.

Kriza prehrane je postala občutna zlasti v Franciji. Odrasli zaenkrat še tako trdo ne čutijo njenih posledic, pač pa otroci v tem večji meri.

Ime zdravnika dr. Carrela je v zvezi z nekim dogodkom, ki se je bil primeril pred leti. Kot zdravnik je ugotovil, da je bil neki pacient neozdravljivo bolan, pač pa mu je svetoval, naj gre v Lurd. Bolnik je nasvet poslušal, odšel v Lurd, odkoder se je vrnil — zdrav. Na nekem zdravniškem kongresu, ki je sledil temu dogodku, so francoski zdravniki postopanje dr. Carrela ožigosali kot »neznanstveno«. Užaljeni dr. Carrel je kmalu nato odpotoval v Ameriko, kjer so ga sprejeli z odprtimi rokami. Svoje znanstveno delo je nadaljeval na znanem Rockefellerjevem inštitutu. Tu je pričel delati s polno paro. In prav kmalu so prišli v javnost glasovi o njegovih senzacionalnih uspehih. Z novimi metodami je odprl kirurgiji pota nadaljnjega razvoja. Za svoje znanstveno delo je bil odlikovan z Nobelovo nagrado, s čimer je na najbolj prepričevalen način vrnil svojim nekdajnim zdravniškim tovarišem v Franciji kľofuto o »neznanstvenosti«.

Javnost pozna dr. Carrela zlasti po nekaterih njegovih fantastičnih kirurških

operacijah. Leta 1913 je odvzel nekemu psu ledvice ter jih čez nekaj dni živali spet vložil na prejšnje mesto. Zamenjava ušesa, te ali one žleze itd. je stalno na dnevnem redu na njegovi slotti kirurški kliniki. Na Rockefellerjevem inštitutu imajo dva psa, belega in črnega. Dr. Carrel jima je z operacijo zamenjal dve nogi. Slava dr. Carrela pa je posebno zažarela, ko se mu je posrečilo oživeti izrezane organe, ki jih je imel nekaj mesecev kon-

zervi ne. Dr. Carrel je izvršil nekoliko senzacionalnih poskusov z različni srci, celo z deli dveh različnih src.

Mimo tega pa je dr. Carrel strokovnjak v vprašanih prehrane. Neizpodbitno je on dokazal, da je mogoče z racionalno prehrano izpremeniti raso. V eni generaciji, tako misli dr. Carrel, je mogoče povečati povprečno višino človeka za najmanj 5 centimetrov.

Zavetišča za vojne brezdomce

Po izbruhu vojne so članice angleških ženskih društev, ki so pod pokroviteljstvom angleške kraljice, organizirale široko akcijo za ustanavljanje zatočišč za

sicer ostale na cesti brez kruha in strehe, hrano in stanovanje. Prvenstvo v teh zavetiščih imajo otroci in starci. Vsa oskrba je brezplačna, razen za one, ki imajo

V Londonu posveča jo največjo skrb otrokom. V kolikor otrok ni evakuiral, so zanj uredili nešteta zavetišča, a tudi skupna zaklonišča pred zračnimi napadi. Prav tako so uredili za otroke, ki bi bili ranjeni ali poškodovani, izvrstno opremljene in varno zaščitene bolnišnice. Na sliki vidite malega Londončana v bolniškem zavetišču.

vse one, ki so v letalskih napadih izgubili svoje domove ter so ostali brez strehe. V Londonu je bilo ustanovljenih več sto takšnih zavetišč. Vanja sprejmejo vse, ki so jim bombe porušile domove in uničile stanovanja. Vsako zavetišče vodi poseben ženski odbor, ki sodeluje z mestnimi in državnimi oblastmi. Za vzdrževanje zavetišč in zatočišč daje država zadostne podpore.

V zavetiščih dobijo vse družine, ki bi

redne dohodke ter plačajo za oskrbo in stanovanje le malenkostno vsoto.

Angleška kraljica posveča tem zavetiščem veliko pozornost. Vsak teden obišče najmanj po enkrat vsako zavetišče ter ostane dolgo časa v ljubeznivem pogovoru z nesrečnimi ljudmi, ki jim je vojni vihar razdejval domove. V zavetiščih marljivo pomagajo odlične angleške gospe, nekatere s praktičnim delom, druge pa pripevajo za vzdrževanje velike vsote.

Kihanje z brzino 3 km na uro

KAJ JE ZNANSTVENO DOGNAL PROF. MARSHALL GLEDE KIHANJA

Prof. Marshall Jennison s tehnološkega zavoda v Cambridgen, Mass., si je zastavil nalogo, da izmeri brzino kihanja in premer drobnih kapljic, ki jih prši nahodna oseba okrog sebe, če ji ne uspe pravočasno, da si z robcem zastre nos. Prof. Jennison je reševal to probleme s fotografskimi in kinematografskimi posnetki s posebno aparaturo. Dosedanji izsledki njegovih raziskav kažejo, da znaša brzina zračnega gibanja in pršecih kapljic

pri kihanju kakšne tri kilometre na uro, najmanjše kapljice, ki se vsebujejo povzročitelje bolezni, pa merijo 1-65 mm. Samo ob sebi je umevno, da morajo imeti poskusne osebe pri teh raziskavah prvovrsten nahod, a če jim kihanje kdaj ne uspe, tedaj jim profesor pomaga s ščepcem njuhalnega tobaka.

Sreča je mačeha kreposti. — F. M. Dostojevski.

»Kaj pa igrajo danes v tem kinu?«
»Quo vadis, ampak še ni čisto zanesljivo!«

Jože Komljanec:

Sestri

»Mogoče bi bilo bolje za naju oba, ko bi jo bil poslal takoj nazaj!« je rekel zamišljeno, »toda skoro ni bilo mogoče, saj končno ni bila njena krivda...!« Ždi se mi, da njej nasproti nisem vedno tako ravnal, kakor bi bilo prav... pa kaj sem hotel? Bil sem ometen od razočaranja!

Mislite si, da ste se zaljubili v žensko! — Takoj od prvega trenutka veste, da je edina, ki prihaja za vas v poštev; prav v tem trenutku pa konča vaš dopust v Evropi in vasa ladja odpelje že popoldne iz pristanišča v Ameriko. In vendar bi bil zadostoval en sam teden, da bi bila življenjska sreča dveh ljudi zagotovljena!

Trpkost se je zasmel; žveketanje kozarca me je poučilo, da poskušam poplakniti vso bridkost.

»Bila je plavalaska — pravo nasprotje njene sestre. Nikdar ne bi bil verjel, da morete biti dve sestri tako različni! Ena plavalaska, pa vesela in ljubezniva, druga brinetka, neznatna, zamišljena in zadržana! Nikdar prej do tistega popoldneva ju nisem videl: Majdo in Ljudmilo.

Vsa milina plavalaske je ležala zame že v njenem imenu! Za moje pojme sploh ne bi mogla imeti drugega imena; ni mi bilo treba šele vprašati po njem, vedel sem že, ko sta vstopili pri vratih in je mati smehljajoče rekla: To sta Majda in Ljudmila.

Majda! mi je vedno zvenelo v ušesih, ko me je vozil vlak ponoči stran od nje. Majda, Majda je ponavljala melodija koljesja. Bil sem kakor opojen od sreče, dasi sem poznal dekle komaj par ur in niti nisem govoril na

samem z njo.

Imel sem takrat petintrideset let in živel že šest let v Ameriki. Sedaj pa je stala nenadoma pred menoj prikazen plavalaske, ki sem jo ljubil in o kateri sem vedel, da mi vrača ljubezen. Kajti to je bilo čudovito, da me je tudi Majda ljubila in da niso bila pisma, ki mi jih je pisala, nič manj razvneti kakor moja. — Ne morem vam opisati, kako mi je bilo pri srcu, ko sem držal odgovor na svoje prvo pismo v rokah. Poleg pisma je ležala mala slika, ki je kazala obe sestri na vrtu. Majda in Ljudmilo! — Toda kaj mi je bila mar Ljudmila! Videl sem samo Majdo!

Dotlej nisem bil ne sanjač in ne romantik, toda v teh tednih sem živel kakor začaran, živel sem v gradu svojih sanj in resničnost ni imela nobene moči nad menoj. Nisem bil več sam, čutil sem stalno navzočnost Majde, govoril sem z njo, držal sem jo v objemu.

Nekega dne sem jo potem vprašal, ako bi hotela postati moja žena. Brez obotavljanja je odgovorila da.

Tisti teden do njenega prihoda so minili v mrzlih pripravah. In tako je prišel dan, ko sem stal na nabrežju in nestrpno čakal, kdaj se bo na obzorju prikazala ladja.

Utihi! je, kakor bi hotel pustiti moji domišljiji časa, da pozorno sledim njegovim besedam.

Nenadoma se je zasmel:

»Ali ni smešno, da obraz resničnosti nikdar ne nosi potez naših sanj? Stokrat sem si v mislih naslikal trenutek svidenja in vedno je stala Majda pri ograji na palubi; sedaj pa, ko naj bi postale moje sanje resnica, je nisem

mogel izslediti nikjer. Ker je ni bilo med izstopajočimi potniki, sem hotel sam do poveljnika ladje, da bi poprašal po njej.

»Andrej!« se je nenadoma oglašil ženski glas za menoj.

Hitro sem se obrnil, pripravljen, da jo objamem; stal pa sem nasproti — tujki. Toda ne, ni bila tujka, bila je Ljudmila, sestra Majde.

Stala je pred menoj s plahim, blaženim smehljajem okrog ust in oči in vprico tega smehljaja mi je zamrla beseda na ustnicah. Nemo sem se sklonil nad njeno roko, govoriti nisem mogel, bil sem kakor omamljen. Mogoče je mislila Ljudmila, da me je premagala ginjenost, kajti tudi ona je molčala. In ko sva hodila skozi množico na nabrežju, so mrzlično delovali moji možgani, da bi doumili vso to grozoto in neumevnost.

Gotovo je čutila mojo razburkano notranjost, čeprav ni mogla slutiti pravega vzroka. Da bi mi dala časa za pomirjenje, je nenadoma rekla: »Predvsem ti moram sporočiti pozdrave od staršev in Majde.«

»Od Majde?« sem vprašal začudeno. Nasmehnila se je.

»Seveda, Majda pošilja pozdrave svaku; ali je to tako presenetljivo?«

V tem trenutku sem razumel. Razumel sem, da so postale sanje mojega življenja žrtev smešne zamenjave, da mi je moja domišljija sirašno nabredla, ko je plavalaske Majdo zamenjala z Ljudmilo.

»Bog mi odpusti,« je čez nekaj časa tiho pristavil, »če nisem našel takoj moči, da bi se vedel proti svoji ženi tako, kakor bi zaslužila, ker me je ljubila. Toda eno vsaj ji je ostalo prikrito: da ni bila ona tista, ki sem si jo izbral, temveč njena sestra.«

Poročna prisega

Na poročnem uradu v ameriškem mestu Kansas City je bila pred nedavnim sklenjena zanimiva poroka. Uradnik je že izvršil vse formalnosti ter slednjič pozval ženin in nevesto, naj podpiseta poročno listino. Ženin je podpisal brez oklevanja, dočim se je jela nevesta obotavljati. Iz svoje torbice je potegnila listek, zjavljajoč, da listine ne podpisuje, dokler ženin ne položi prisega, ki jo je imela napisano na dotičnem listku. Prisega, ki jo je glasno prebrala, se je glasila:

»S prisego se zavezujem, da po poroki sam ne bom nikoli zapustil najinega doma, odrekam se kvartanju, katero koli drugo žensko bom obiskal samo v spremstvu svoje žene, nikoli več ne bom pil alkoholnih pijač, razen če mi to izrecno dovoli moja žena, svoji ženi prepuščam vso pravico glede vodstva gospodinjstva in vzgoje otrok.«

Presenečeni ženin je nekaj časa razmišljal, nato je zamilal in podpisal prisego.

Mleka i pek pred sodiščem

Na sodišču v Budimpešti je sodnik poedinec te dni obravnaval nenavadno pravdo. Neki lastnik mlekarne je bil obtožen, da je prodajal surovo maslo v zavitkih po 1 kg, čeprav je v resnici tehtalo surovo maslo samo 90 dkg. Kot tožitelj je nastopil pek, ki je že več mesecev vsak dan kupoval pri mlekarju po 1 kg surovega masla. V tožbi je navajal, da je bil v teh mesecih oškodovan za znatni znesek ter zahteva odškodnino.

Na razpravi se je obtoženi mlekar zagovarjal na zanimiv način. Trdil je, da ni nameraval nikogar oškodovati. Ker so mu njegovi otroci izgubili male uteži, si je pri tehtanju pomagal na ta način, da je položil na eno stran tehtnice hlebec kruha, ki je tehtal 1 kg in ki ga je redno vsak dan kupil pri peku, kateremu je prodajal surovo maslo. Če je torej surovo maslo tehtalo samo 90 dkg ni njegova krivda, saj je ravnal v dobri veri, da tehta hlebec v resnici 1 kg.

Tožitelju se je po tem zagovoru kisló zakremžil obraz ter je takoj izjavil, da odstopa od tožbe, češ da v tem primeru ni sodnika ne tožnika. Ker se po madžarski zakonodaji taki primeri obravnavajo edino pred civilnim sodiščem ter na predlog oškodovanca, je moral seveda sodnik sprejeti predlog tožitelja ter razpravo sprostiti kot ničnostno. Seveda pa je obema, peku in mlekarju, napravil primerno pridigo ter jima v brk povedal, da sta oba goljufa.

× V Vzhodni marki, bivši Avtriji je bilo po zadnjem štetju 460.708 takih kmetij, ki majo manj ko 0.5 ha zemlje.

× V Bratislavi je policija prepovedala Židom hoditi zvečer po ulicah ali pa se zbirati na zasebnih stanovanjih.

× Šolo za snažilce čevljev je v Clevelandu odprla YMCA. V šolo, ki bo strokovno izobrazila snažilce, se je vpisalo nad 300 »uencev«.

B O M B E

vlagajo v trup fetala, ki čaka na svoj smrtonosni polet.

Maribor

Pred otvoritvijo muzejskih prostorov v gradu

Važen kulturni dogodek v letošnji pomladi bo za Maribor in njegovo za- ledje brez dvoma otvoritev Pokrajinskega muzeja mariborskega, ki ga je v prenovljenih prostorih mariborskega gradu vzorno uredila strokovnjaška roka ban. arhivarja prof. Franja Baša. Muzej spada med najvažnejše repre- zentativne narodne, kulturne in do- moznanstvene ustanove. Otvoritev bo pa tudi pokazala javnosti vse žrtve, ki jih je vložila preureditev gradu in namestitve zbirke popreje skromnega mestnega muzeja mariborskega mest-

na občina. Ob primerni propagandni in informativni službi je pričakovati ob priliki otvoritve tudi znaten dotok gostov.

Propagandno službo za Maribor in njegovo širšo okolico vršijo že ves čas svojega obstoja „Jugoslovanski bi- seri“, ki bodo tudi ob tej priliki opo- zorili na ta važni kulturni dogodek ne samo Slovenijo, nego tudi vso ju- goslovansko javnost. V ta namen bo prinesla pomladanska številka „Jugo- slovanskih biserov“, ki bo izšla o ve-

liki noči s sodelovanjem mariborske- ga muzeja, poleg običajnega gradiva še propagandno informativne članke o pomenu muzejev vobče ter posebej o pomenu mariborskega in nekaterih drugih muzejev. Članke bodo prispe- vali znani strokovnjaki na tem po- lju, med njimi bo tudi mnogo lepih ilustracij. Tudi to številko bo uredil prof. dr. F. Mišič, upravno stran pa je prevzel ob sodelovanju nekaterih drugih strokovnjakov na področju tuj- ske propagande tajnik Mestnega turi- stičnega urada Ludvik Zorzut.

Z narodno pesmijo v Marenberg

Pevski zbor Slovenskega trgovskega društva v Mariboru bo priredil v nedeljo, 16. marca, ob pol 16. v Sokolskem domu v Marenbergu pevski koncert v svrhu propagande naše narodne pesmi v ob- mejnem kraju. H koncertu je vabljeni vse

narodno občinstvo, saj je to prilika za prijeten izlet ob ugodni železniški zvezi, obenem pa se s tem koristi narodni stva- ri. Odhod iz Maribora ob 13.37, povratek iz Marenberga ob 19.31, nedeljska vozov- nica velja v obe smeri samo din 22.—.

Ureditev poštne dostave v Radvanju

Z velikim veseljem so sprejeli Radvan- čani vest, da bosta vnaprej dostavljala pošto dva pismonoša, kar se sedaj tudi že izvršuje. S tem je ustrezno željam ve- likega Radvanja, ki se je zaradi porasla prebivalstva in nove kolonije Rožni dol precej povečalo. Dostava pošte je sedaj mnogo hitrejša, dočim so jo popreje mno- gi prejemale pozno, često celo prepozno. Na drugi strani pa je razbremenjen tudi pismonoša, ki je bil zlasti v zimskem in deževnem letnem času res velik revež za- radaj razsežne vasi, v kateri je moral do- stavljati poštne pošiljke. Mariborska po- štna uprava je s tem res zelo ustregla radvanjskim poštnim potrebam. V-ir

m Imenovanje. Spiritual mariborskega bogoslovja Anton Karo je imenovan za tajnika visoke bogoslovne šole v Maribo- ru.

m. Šah. klub »Vidmar«. Drevi ob 20. va- žen sestanek 1. moštva.

Tek Sokolov čez drn in strn

Sokolsko društvo Maribor I bo priredilo v nedeljo, 16. marca, ob 10.30 gozdni tek v Betnavskem gozdu. Pravico tekmovalja ima- jo člani Sokolske župe Maribor, izven konku- rence pa tudi dijaki-vojaki ter člani sloven- skih sportnih klubov. Dolžina proge je za- člane 3 km, za višji moški naraščaj 1,5 km, za nižji moški naraščaj 1 km, za članice in višji ženski naraščaj 800 m. Nastopno mesto in cilj bosta pred letnim telovadiščem Sokola I, kjer je ob 10. zbor tekmovalcev. Zmagova- lec v vsaki skupini prejme diplomu. Pismene prijave je treba poslati do 15. t. m. na naslov Sokola I, Jerica Selinšek, Betnavska 18, ust- mienne prijave sprejema br. Doro Cerkvenič na dan prireditve do 10. na telovadišču.

m Napredovali so v VI. pol. skupino pro- fesorja Stanko Sila in Jan Sedivy na kla- sični gimnaziji v Mariboru ter učiteljici Pavla Obranova in Ana Stergerjeva, obe v Mariboru.

m Glasbena Matica. Vaja orkestralnega odseka bo izjemoma drevi ob 20. v obi- čajnih prostorih.

m V počastitev spomina pokojne ge. Julke Goriskove je darovala upokojena šol- ska upraviteljica ga. Olga Juvančičeva 100 din za šolsko kuhinjo II. dekl. ljud- ske šole v Mariboru.

m Obvezno škropljenje sadnega drevja. Mestno poglavarstvo opozarja posestnike vrtov in sadnega drevja v Mariboru da se bo vršilo v prihodnjih dneh obvezno škropljenje sadnega drevja v mestu. Pri- zadeti naj gredo škropilni koloni na roko.

m Občni zbor „ženskega društva“ v Ma- riboru bo v torek ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze.

m Vrata vagona so mu odšepnila dva prsta. 41 letni viničar Mihael Ropić iz Za- vrča pri Pljuju je prevažal konje. Vrata vagona, ki so bila odprta, so se pri ne- ke msunku zaprla ter mu odrezala dva prsta na roki.

m Ko so se igrali otroci na dvorišču, je po nesreči padel 11 letni sin vratarja Edvard Slatinšek s Pobrežja ter si zlo- mil roko.

m Slamorenica je zmečkala prst na ro- ki 9 letnemu posestnikovemu sinu Rudolfu Kobanu iz Spodnje Polskave.

m Pri telovadbi je po nesreči padel z droga 12 letni sin kmečkega dninarja Slav- ko Golob iz Slov. Bistrice ter si zlomil roko.

m Opozarjamo na današnje skioptično predavanje o Hrvatskem Primorju v dvo- rani Ljudske univerze. 200 barvnih po- snetkov, po predavanju zvočni film „Od Zagreba do Raba“.

m Svojo civilno obleko je dal v shram- bo nekemu upokojenemu železničarju na Meljski cesti Ludvik Potočnik, avtobusni sprevodnik MP v Ljubljani, ko je konec januarja prišel na orožne vaje v Maribor. Ko je hotel te dni obleko odnesti, je spoznal, da je neznanemu sleparju uspe- lo izvabiti od železničarja obleko s trdi- tvijo, da mu jo je on prinesel v shrambo. Sleparja zasledujejo oblasti.

m Stensko uro iz železniške postajne čakalnice v Limbušu so odnesli vlomilci, ki so vdrli skozi okno. Orožniki so uro odkrili v nekem seniku ter jo vrnili last- niku, proti storilec je uvedeno postop- panje.

m Moško kolo znamke „Nero“ je nekdo ukradel izpred nekega gostinskega lo- kala v Čafovi ulici železničarju Aloj- zu Plautsteinerju iz Nove vasi. Kolo ima evid. št. 125173 ter tov. številko 42.53.

m Štiri domače preproge v skupni dol- čini 20 metrov je neznan storilec ukra- del vdovi Franciški Vovkovi z dvorišča na Radvanjski cesti 8 v noči na 12. mar- ec. Preproge so vredne okoli 500 din.

m Tatvina damskega plašča. Iz neza- klenjene sobe v stanovanju mariborskega odvetnika dr. Ravnika v Trubarjevi ulici je neznan dolgoprstež odnesel 2100 din vreden damski plašč njegove sorodnice Zvezdane Tavčarjeve, v žepu sta bila dva ključa ter nekaj drobiža. Iz raznih zna- kov sklepajo, da si je storilec odprl vrata v stanovanje s ponarejenim ključem.

m Begunka v mrzlih valovih Drave. Orožniki so prijeli v zvezi s tatvinami v tovarni Tekstilne družbe v Košakih 3 mo- ške in 2 ženski na Pobrežju. V torek so jih peljali na lice mesta v Košake, nato pa so hoteli z njimi z dravskim brodom na pobreško stran, da obiščejo še tovarno Hugo Stern, kjer so tudi odkrili tatvine. Med vožnjo preko Drave je skočila v vodo 25 letna Ivanka Štamparjeva s Pobrežja ter pogumno rezala ledenomrzle valove proti bregu. Brodar in orožnik sta jo končno vso otprlo dohitela v reševalnem čolnu ter jo spravila na suho. Ker je očividno popila preveč vode, ji je hotel brodar olajšati bruhanje, pri tem pa ga je prav neusmi- ljeno ugriznila v prst.

m SPD Ruše poziva svoje članstvo in planince na 40. občni zbor, ki bo drevi ob 20. v Sokolskem domu.

m Telesna poškodba. Neki konjski me- sar iz Radvanja je pri mestni klavnici v vinjenem stanju snel branovlek s svo- jega voza ter z njim brez razloga udaril po zapetju mesarskega pomočnika Jakoba Straniša s Plujske ceste, tako da ga je poškodoval do krvi.

m Onemogel je na Glavnem trgu 80 let- ni viničar Krajnc Gregor iz Pekar, reše- valci so ga prepeljali v bolnišnico.

* Leposlovne tuje knjige v antikvarični razprodaji z 10 odst. popusta dobite v knjigarni TISKOVNE DRUŽBE, Cankar- jeva 1.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, „BATA“, Maribor.

* Kupim zlato po najvišji dnevni ceni. O. Kiffmann, Aleksandrova c. 11.

* Proti kašlju priporočamo „RAVE“ prsne karamele. Originalen zavojček din 5.— v apotekah. Zahtevajte izključno prsne karamele iz domače tvornice „RAVE“.

* Gospodična Pavla Hietaler lastnica friz. salona „PAVLA“ je odpotovala te dni v inozemstvo v svrhu nabave novih apa- ratov ter studija modernih frizur glede na razširitev salona.

* Dospelo nove filmske razglednice v veliki izbiri mudi TISKOVNA DRUŽBA, Cankarjeva 1.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 8. do vključno 14. marca lekarna pri Zamor- cu, Gosposka 12, tel. 28-12, ter lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova 33, tel. 22-13.

Narodno gledališče

Četrtek, 13. marca, ob 20.: „Razvaline živ- ljenja“, Red B.

Petek, 14. marca: zaprto.

Sobota, 15. marca, ob 20.: „Brez tretjega“, Izven. Nučičeva proslava.

Nedelja, 16. marca, ob 15.: „Habakuk“, Ob 20.: „Brez tretjega“, Red A.

m Proslava predstava „Brez tretjega“. Slavljenca g. Hinko Nučič in ga. Vika Podgorska nastopita v prvi in vseh sle- dečih predstavah v M. Begovičevi zelo za- nimivi trojejanki, drami „Brez tretjega“, Malo zasedbo (dve vlogi) nadomešča glo- bina dejanja samega, še bolj pa umetniška pomembnost obeh nastopajočih gostov, ta- ko da obeta postati ta proslava za Maribor kulturni dogodek prve vrste.

Kino v Mariboru

* ESPLANADE KINO. Odlični francoski velefilm „Alarm na Sredozemskem morju“ z Rolf Wanko. Aktualen film junaštva.

* GRAJSKI KINO. Danes sijani velefilm „Opereta“, Willy Forst, Maria Holst, Paul Hörbiger, Trude Marlen, Leo Slezak.

* UNION KINO. Do vključno četrta „Razvetela roža“, prekrasni filmski igro- kaz iz življenja sv. Terezije iz Lisieuxa.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo v globoki žalosti pretužno vest, da nas je za vedno zapustil nad vse ljubljani mož, oče, stari oče, tast, gospod

ŠTOKA JOSIP

državni uradnik v pokoju

v 72. letu starosti.

Pogreb blagopokojnega bo v petek ob pol 16. uri iz mrtvašnice mestne- ga pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto ob pol 7. uri zjutraj.

Maribor, Trst 13. marca 1941.

ZALUJOČA ZENA, OTROCI IN OSTALI SORODNIKI

Naš reporter pri afriški vedeževalki

IZ KAVINE USEDLINE PREROKUJE USODO MARIBORČANOV

Ali si že bil pri »kofetarcu?«, so me nešteto krat izpraševali in mi naštevati vse njene lastnosti, ter jo prikazovali kot nad- naravno čudo. Mnogokrat sem slišal o tej ženi zaupne pogovore uglednih dam in gospodov, bil sem priča nasvetom, ki so jih dajali prijatelji onesrečenim znancem, zato ni čudno, če me je včeraj pot pri- vedla v vedeževalkino »čakalnico«.

Komaj sem prišel na vrsto, toliko ljudi je bilo v majhni sobici, ki služi vedeževalki za »čakalnico«. Malo nerodno je bilo meni, še bolj pa damam v krznu in njihovim elegantnim sprem- ljevalcem, samim znanim obrazom iz Ma- ribora. Vsi smo se seveda izgovarjali sa- mo na radovednost, češ, toliko se govori o »sposobnostih« vedeževalke na kavo, da si moramo to reč pobliže ogledati. Prepričan pa sem, da je vsakega izmed njih trla ta ali ona zadeva in da si je vsakdo obetal tolažbe od skrivnostne že- nice. Po razgovoru, ki se je sukal samo okoli raznih vedeževalk, astrologov, gra- fologov in še o bogve kakšnih nadčlove- škijh bitjih in po obliubi, da glede imen obiskovalcev ne bom indiskreten, sem prišel končno tudi jaz na vrsto.

Ceremonije s kavo

Prileten mož, menda vedeževalkin so- prog, je prinesel na krožniku nekoliko zmlete kave, žličko in sladkor v drugi po- sodi. Sledil je »strokovni« pouk. Poročeni ljudje morajo napraviti s kavo z desnico sedem kupčkov, neporočeni z levico. Prav tako mora napraviti tri kupčke s sladkor- jem. Nato je »asistent« odnesel krožnik v vedeževalkino sobo.

Pri vedeževalki

Temačna soba, tesna in zatohla. Okna rahlo zaštrta. Za majhno mizico je sedela neznanca žena, ki pač ni kazala videza tajinstvene vedeževalke. Ženska kakor ti- soč drugih. Globoko je bila sklonjena nad skodelico, v kateri je že bila skuhan kava iz zmlavka, ki sem ga po navodilih kupčkal. Skrivnostna znamenja nad sko- delico. Moral sem izpiti kavo do usedline. Spet znamenja. Ženica je skodelico pove- nila na pripravljen krožnik in spet delala neka znamenja ter se globoko zamislila. V skodelici so se napravile iz usedline razne figure, ki naj bi pomenile mojo uso- do. Nato je vedeževalka pričela. In kako hitro je govorila! Niti slediti ji nisem mo- gel pošteno. Najprej glede zdravja, smrti,

raznih nevarnosti, ljubezni, zakona, služ- be, kariere in sto drugih stvari. Vprašani sprva ni dovoljevala, češ, da je pri du- ševnem naprežanju ne smem motiti. Pol ure je trajalo njeno prerokovanje. Čitate- lje gotovo zanima, če je kaj uganila. Je in ni! Kakor vsem, ki jo dan za dnem obiskujejo. Ljudem, ki so pod vplivom sugestije, pravijo, da ugame. In sugestije ima vedeževalka mnogo.

Kdo je vedeževalka?

Ker se ženica rada pogovarja, sem to njeno slabost izrabil in se zanimal za nje- no »umetnost«. Takoj sem izvedel, da je iz Aleksandrije, kamor je prišla iz Be- netk, ko je bila en mesec stara. Njena stara mati je bila prva žena-advokat v Aleksandriji in se je mnogo pečala z ve- deževalstvom, ki je v Egiptu doma. Kot mlada deklica se je naučila vseh skriv- nostnih ved in ni nikoli slutila, da se bo morala s tem preživljati. 22 let je bila v Aleksandriji, nato pa jo je življenje pri- peljalo v Maribor.

Vedeževalkina klijentela je velika

»Kofetarcia« mi je mnogo pripovedo- vala iz svojega življenja. Glede imen pa je zelo diskretna. Zaupala mi je le, da prihajajo k njej po nasvete ljudje iz naj- višjih krogov, pa tudi siromaki. Celo z Dunaja, Beograda, Ljubljane in Zagreba

prihajajo, da bi pri njej izvedeli, kaj so jim namenile rojenice. V dolgi vrsti let je bil pri njej najmanj vsak peti Mariborčan, mnogi prihajajo celo po večkrat, za vsa- ko spremembo v življenju.

Skrivnosten sestanek na Pohorju

Najpomembnejši dogodek iz njenega poslovanja je bil skrivnostni nočni sesta- nek z nekim vplivnim diplomatom na Po- horju. Pozno zvečer je prišel k njej sel s pismom, naj se takoj odpravi na pot na Pohorje. Šla je in se v neki vili sestala z gospodom, ki ga ni poznala. Morala mu je prerokovati in ga je baje rešila velikih neprimlik. Kasneje se je izkazalo, da je bil gospod že kot mariborski študent pri njej »na kavi«.

Letos je leto katastrof

Vedeževalka trdi, da je leto leto ele- mentarnih katastrof, bolezni in drugih ne- sreč. Ena četrtina vsega človeštva bo umrla. Prerokovala je propad neke velike države, pri nas pa ne bo nič hudega, na- sprotno, čaka nas lepa bodočnost. V pod- krepitev teh trditvev mi je ženica naštel imena ljudi, ki vedo, da so se tudi njena dosedanja prerokovanja o svetovno poli- tičnih dogodkih uresničila. Seveda so te napovedi zanimive, če pa so tudi resnič- ne, bo pokazala prihodnost. -ig

MALI OGLASI

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

URADNICO

veščo knjigovodstva, slovenske, srbohrvaške in nemške korespondence, išče večje podjetje proti takojšnji namestitvi. Uradnice s prakso imajo prednost. Ponudbe poslati pod »Stalna služba« na ogl. odd. »Večernika« 23858-2

HRAPAVE IN RDEKASTE ROKE POSTANEJO Z UPORABO PERMA KREME GLADKE IN LEPO BELE
DROGERIJA KANC

SLUŽKINJO

ljubiteljico otrok, sprejme majala obitelji v Ljubljani. Naslov v oglašnem oddelku »Večernika« 23887-2

TRGOVSKA POMOČNICA
papirne stroke se sprejme. Ponudbe nasloviti na inškratni biro Hinko Sax, Maribor. 23884-2

FANTA — TEKAČA

poštenega, 13—16 let, sprejemem takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Večernika« 23901-2

SLUŽBO IŠČE

do 20 besed 12 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

FRIZER

gre kot pomoč. — Vprašati Frankopanova 17. 23900-3

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob in kuhinje, se odda Aleksandrova c. 36. Maribor. 23886-5

SOBO ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

SOBA

za 1 ali 2 osebi v bližini parka, parket, posebni vhod, se odda s 1. aprilom Vrazova ul. 6. prila. levo. 23897-8

Dam

SOBO BREZPLAČNO

starejšima zakoncema brez otrok po dogovoru. Marksova 4 23891-8

OPREMLJENA SOBA

s posebnim vhodom, z oskrbo ali brez, se odda. Gospej-na 7, vrata 6. 23898-8

OBRT - TRGOVINA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Prima

KUHANO MASLO

din 45 —, iranko Maribor, prodam. Naslov v ogl. odd. »Večernika« 23872-13

POHIŠTVO-OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Dobro ohranjena moderna

OMARA

nočna omara in postelja z vložkom poceni naprodaj. — Aleksandrova c. 60. Studeci 23892-17

ŽENSKI KOTIČEK

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

STEKLENICE

pol litra in triletr litra kupuje drogerija Kanc, Maribor. 23476-13

GLASBILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Poceni se prodaja

KLAVIRSKA HARMONIKA
nova. Vprašati dopoldan. Wil denrainerjeva ul. 6. Maribor. 23883-20

Prodajm nujno šest cevni ameriški

RADIO

za vsako ceno. Naslov v ogl. odd. »Večernika« 23899-20

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

MOTORNO KOLO

200 ccm v zelo dobrem stanju se ugodno prodaja. Vprašati: Frančiškanska ul. 13. Šoferska šola. 23882-22

IZGUBLJENO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

ROKAVICA

modra usnjena izgubljena v soboto v Grajsk. kinu. Najditelja naprošam naj jo odda v Barvarski 5. Knupš. 23888-27

RAZNO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Kupim

DRES ZA MOTOR

(hajaco). Ponudbe s ceno na oglašni oddelku »Večernika« pod »Dres«. 23896-28

Oglašujte!

Prodajmo večje število

SKATEL

iz valovite lepenke 60X30X15 cm. Ponudbe na oglašni oddelku »Večernika« pod »Skatle«. 23895-28

SPOMNITE SE CMD!

Kompletno mehanično orodje

in načrte za izdelavo generatorjev prodajmo. Cena din 15.000.—, v račun vzamemo osebni avtomobil. Ponudbe pod »Takoje« na poslovalnico »Večernika«, Ljubljana.

Frizerski salon „Pavla“

Trajni kodri samo pri Pavli. Specialiteta trajne, brez vodne ondulacije, 6mesečna pisarna garancija. Najmodernejši salon. Najboljša postrežba po nižjih cenah. Salon „Pavla“ Koroska 9

Čitajte „Večernik“

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Prodaja v

Mariboru

V. Weixl

in sinova

Jurčičeva 8

Uslužbenci in viničarji Poschevega posestva v Rošpohu naznanjamo tužno vest, da nas je naša dobra gospa

OLGA POSCH

za vedno zapustila. Pogreb blagopokojne bo v petek ob 4. uri popoldne. Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Uslužbenci in viničarji Poschevega posestva v Mariboru

„Grad sreče“

PUTNIK, Maribor-grad, Tel. 21-22 in 21-29
glavna kolektura državne razredne loterije

začne s prodajo srečk za I. razred 42. kola dne 18. marca 1941
Vljudno Vas vabimo, da čimprej naročite Vaše srečke.
Izrežite spodnjo naročilnico in jo še danes odpošljite na naš naslov!
Zamislite se v lepo vsoto . . .

Din 65.000.000.—

Tukaj odrezati!

in odločite se!

Glavna kolektura državne razredne loterije

»GRAD SREČE«

Putnik, Maribor

MARIBOR
Grad

Naročam pri Vas sledeče srečke za 42. kolo:

komad 1/2 po din 100.— za razred

komad 1/4 po din 50.— za razred

S srečkami mi pošljite tudi Vašo položnico

Čitljiv podpis

Točen naslov